Nepriklausoma Lietuva

LITHUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 48 – 1976 m. GRUODŽIO - DECEMBER 1 d. – CANADA – MONTREAL – (Established 1941).

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

NAUJAS MINISTERIŲ KABINETAS QUEBEC'E

Premjero René Lévesque naujasis Ministerių Kabinetas pasižymi tikslesniu pareigų ir darbų paskirstymu, negu ankstyvesnieji ministerių kabinetai.

Finansų ministeris J. Parizeau, Tarpvaldiniams reikalams ministeris C. Morin, kartu su premjeru tvarkys pagrindinius provincijos reikalus ir derybas su Ottawa.

J. Y. Morin- Švietimo ministeris eis kartu ir vicepremjero pareigas.

5"superministerial", kaip juos pavadino, vadovaus "jaunųjų ministerijų" vykdomiesiems darbams: parlamento reformoms /Robert Burns/, kultūriniams reikalams-Camille Laurin, socialiniams-Pierre Marois, ekonominiam vystymui-Bernard Landry ir planavimo - Jacques Leonard.

Vyresniems savo kolegoms René Levesques įkūrė Energijos ir Aplinkos ministerijas- Guy Joron ir Marcel Leger. Lise Paquette tapo ministere Vartotojų reikalams.

PIRMIEJI "ŠLAVIMAI"

Naujai išrinktos Quebec'o valdžios pirmieji rūpesčiai nukreipti į olimpinio stadijono stogo baigimą ir James Bay elektros jėgainės projekto vykdymą.

Didelių išlaidų, kurių reikėtų užbaigti judomajam stadijono stogui, Claud Charron, Jaunimo, Užsiėmimų ir Sporto ministerio nuomone, reikia vengti ir sutikti su kuklesniu stogu, kurį reikia, kaip galima greičiau užkelti. Tokiu būdu, stadijonas būtų pilnai naudojamas, paskatinant sporto mėgėjų organizacijas.

Hydroelektrinis James Bay projektas bus vykdomas, ištęsiant laiką 3-4 metus.

Bus peržiūrėtos visos bylos, kad būtų galima tiksliau nustatyti, nepaprastai padidėjusios projekto sąmatos priežastis.

James Bay projektas, vykdomas pilnu tempu, atima daugiau kaip pusę viešojo kapitalo.

Yvan Morin, Švietimo ministeris pranešė, kad mokyklų sistemas norimas decentralizuoti, Mokyklų Komisijoms duoti didesnę savivaldą.

Buvusių ministerių limuzinai išimti iš apyvartos ir numatomi parduoti. Pekistai ministerial naudos kuklesnius Pontiac'us, kurios gamina St. Therèse dirbtuvės, Quebec'o provincijoje.

AUSTRALIJA IRGI NUVERTINO DOLERĮ

Australijos vyriausybė, kovodama su infliacija ir sunkia kompeticija užsienyje, nuvertino savo dolerį 17,5%.

Kanados doleris pats krenta bendrojoj rinkoj, laimėjus rinkimus pekistams Quebec'e.

Po žemės drebėjimo Turkijoje, vaikas kasa griuvėsius, ieškodamas savo motinos.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS

Stiprus žemės drebėjimas Turkijoje pareikalavo apie 5.000 žmonių aukų.

Šalia to, užeinančios sniego pūgos kalnuose gręsia išsigelbėjusių gyvybei.

JAV jau nusiuntė pagalbos nukentėjusiems 3 mil dolerių vertės.

PADEGĖ LIGONINĘ

Psichiatrinė ligoninė Montreallo rytuose, vienam pacientui ją padegus, smarkiai nukentėjo: nuostoliai siekia 1 mil. dolerių. Gaisrą gęsino 175 gaisrininkai ir būrys aplinkinių gyventojų-talkininkų. Tvarką palaikė apie 150 policininkų.

Nuostabu, kad nė vienas pacientas nenukentėjo. Porai tuzinų gaisrininkų ir policininkų nuo dūmų ir krentančių degėsių nukentėjusiems, buvo suteikta pirmoji pagalba.

Grey Cup parade Montreallo "vežimas" reklamuojąs Grey Cup'77 ir "Miss Grey Cup" Jo Zacharko reklamuoja laimėjimų taurę. Ottawa laimėjo prieš Sashatchawan 23-20.

BENDRUOMENYBĖS

KAIP NAUDOTIS INFORMACINIU BIULETENIU ?

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdybai nėra įmanoma palaikyti tiesioginį ryšį su kiekvienu Trečiojo Kongreso atstovu ar krašto jaunuoliu, taigi ieškoma būdų kaip tai padaryti. Kraštai, kuriuose veikia jaunimo sąjungos valdybos gauna mūsų informacijos biuletenius, politinės veiklos aplinkraštį bei įvairius laiškus ir pranešimus. Yra kiekvieno krašto valdybos atsakomybė gautomis žiniomis dalintis su visais. Kaip tai Jūs darote, priklauso nuo Jūsų sąlygų.

Jeigu Jūs turite savo sąjungos aplinkraštį ar laikraštėlį, turėtumėte į jį įdėti informacijas, kurias gaunate iš mūsų. Turėtumėte, jomis pasinaudojant, parašyti trumpus straipsnelius į savo krašto lietuvišką spaudą. Turėtumėte pranešti žodžiu, kas darosi kituose kraštuose per susirinkimus, ar suvažiavimus, ar stovyklas. Jeigu pas jus veikia radijo valandėlės lietuviams, turėtumėte paruošti iš informacijos biuletenių trumpas žinutes, kurias tada galėtų skelbti per radiją. Tokiais būdais ir Jūs žinosite apie kitus, ir kiti apie Jus.

Šis informacijos biuletenis-tai geriausias būdas palaikyti ryšius su kitais kraštais. Jis išeina, kai tik turime užtektinai informacijos. Jeigu norite pasiskaityti straipsnių bei sužinoti jaunimo nuomonę įvairiais klausimais, turėtumėte sekti Jaunimo skyrių PASAULIO LIETUVYJE.

Visada laukiame pasiūlymų jei kas nepatinka ar reikalinga pagerinimo. Siųsti: Almis Kuolas, 380 Dixon Rd Apt. 904, Weston, Ont. Canada, M9R 1T3

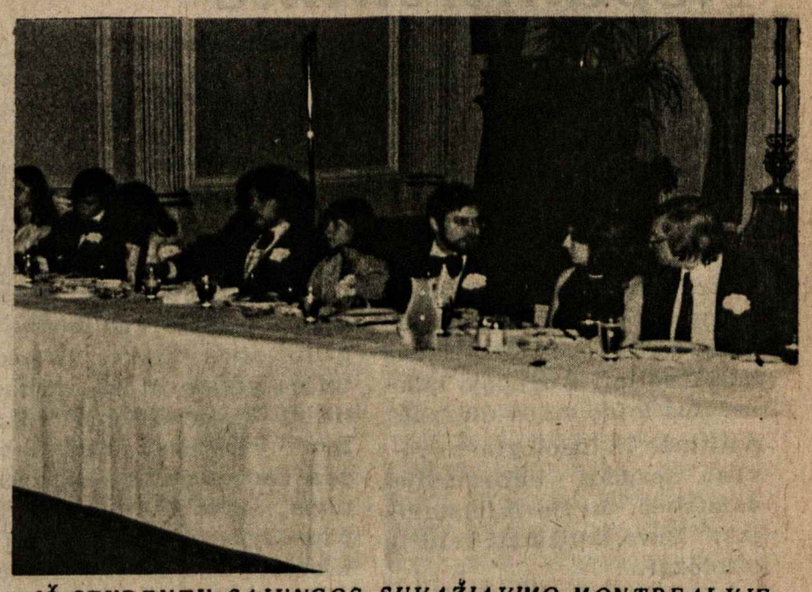

IŠ STUDENTŲ SĄJUNGOS SUVAŽIAVIMO MONTREALYJE

Nuotrauka H. Adomonio

KANADOS JAUNIMO VEIKLA IR PLANAI

Planuojamas suvažiavimas per ateinančias Kalėdų atostogas taip, kaip paskutiniais keliais metais. Šis jaunimo suvažiavimas įvyktų Detroite/Soutfield/, gruodžio mėn. 29, 30 ir 31 dienomis. Jį šaukia Kanados ir JAV jaunimo sąjungos valdybos, ir yra kviečiami Kanados ir JAV tarybos nariai III PLKJ atstovai ir visas suinteresuotas jaunimas.

Suvažiavime bus bandoma susipažinti su Helsinkio konferencijos nutarimais. Čia svarbu dėl ateities-visų lietuvių dalyvavimas politikos srityje. Taip pat reikės aptarti Kanados Jaunimo Sąjungos suformuluotų projektų kryptis, kurie buvo įsteigti Windsoro suvažiavime praeitą gegužės mėn. ir įtraukti naujų minčių į tuos projektus. Abi sąjungos planuoja bendrus ir atskirus posėdžius, kuriuose bus diskutuojama jų svarbūs reikalai.

Techniškus reikalus tvarko Detroito jaunimas. Nakvynės bus privačiuose namuose arba viešbutyje. Dar nėra konkrečiai nutarta. Taip pat planuojamas Naujų Metų sutikimas. Dėl šio suvažiavimo bus daugiau pranešta spaudoje. Šiuo metu dėl informacijos kreipkitės pas Viktorą Naką, 1668 Bowers Ave., Birmingham Michigan 48008, tel: 313/645-5926, arba: KLJS, 1231 Sandford, nr. 108, London, Ont. N5V 2J8, tel: 519/453-7078.

Planuojamas koncertas Londone po Kalėdų. Data dar netikrai nustatyta-numatoma vasario mėnesį.

Šiuo metu konkrečiai pradėtas darbas dėl keliavimų. Kaip ankščiau buvo minėta spaudoje, yra bandoma parūpinti pigią nakvynę keliaujančiam jaunimui-specialiai iškitų kraštų atvykstantiems lietuvių namuose įvairiuose miestuose. Tą projektą įvykdyti apsiėmė iš Toronto: Dana Bilevičiūtė, Danguolė Juozapavičiūtė ir Regina Stočkutė- Knox.

Taip pat jau konkrečiai planuojama foto paroda-varžybos ateinančiais metais. Ši paroda būtų atidara visam Kanados Lietuvių jaunimui.

Jurgis Valaitis, KLJS pirmininkas, 1976 m. lapkričio 6 d. dalyvavo simpoziume Toronte, kurį pravedė Latvių organizacija Daugavas Vanagi. Šiame suvažiavime dalyvavo ir Ukrainiečių, Estų ir Latvių atstovai. Jame buvo diskutuojami kultūriniai apsikeitimai, kuriuos Sovietų Sąjunga nori įvykdyti su Kanados etninėms grupėms. Buvo diskutuojama, kokia tokių apsikeitimų reikšmė. Šio suvažiavimo rezultatai bus smulkiau aptarti ir paskelbti spaudoje.

Nijolė Gverzdytė
KLJS Valdybos vardu

METINIS SUSIRINKIMAS

1976m. gruodžio mėn. 4 d., šeštadienį, 11 val. LNamuose, Toronte, šaukiamas K.L. Fondo metinis narių susirinkimas. Dienotvarkėje-1. Atidarymas, 2. Invokacija, 3. Sveikinimai, 4. Mandatų komisijos sudarymas, 5. Praeito susirinkimo protokolo skaitymas ir priėmimas, 6. Pranešimai: Tarybos pirm-ko, V-bos pirm-ko, Iždininko, Rev. K-jos, 7. Diskusijos dėl pranešimų, 8. Auditoriaus patvirtinimas, 9. Einamieji reikalai, 10. Susirinkimo uždarymas.

Reikiamam kvorumui laiku nesusirinkus, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas, nežiūrint susirinkusių skaičiaus.

K.L.F. Valdyba

– • –

LAIKRAŠTIS LAUKIA JŪSŲ !

NL Bendrovės Valdyba yra nutarusi laikraštį siuntinėti tik už $5.00 pirmuosius po užsisakymo metus, t.y. naujiems skaitytojams.

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyaute au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS – NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle H8P 1C4, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje – $9.50, visur kitur – $ 10.00. Rėmėjo prenumerata nuo $15.00. Adreso pakeitimas 25 ¢. Atskiras numeris 25 ¢. Adm. ir redaktorius F. Pr. Paukštaitis
Adresas: 7722 GEORGE STREET, LASALLE, QUE. H8P 1C4
Tel. (514) 366-6220

BENDRADARBIŲ IR KORESPONDENTŲ SPAUSDINAMOS MINTYS NEBŪTINAI ATITINKA REDAKCIJOS NUOMONEI. RANKRAŠČIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA, GRĄŽINAMI TIK IŠ ANKSTO SUSITARUS. UŽ SKELBIMŲ TURINĮ REDAKCIJA IR LEIDYKLA NEATSAKO.

Nepamirškime dėmesio spaudos informacija

Iki antrojo pasaulinio karo laikraštinė informacija buvo nepaprastai svarbi. Spausdintą žodį sekė daugumas labai uoliai. Europoje laikraščius leido visos didesnės politinės ir ideologinės srovės. Spaudos informacijai valstybės turėjo ministerijas. Buvo leidžiami valdžių oficiozai.

Lietuviai taip pat uoliai spausdino ir skaitė spausdintą žodį. Posakis, kad "laikraščių neskaito tik laukiniai žmonės" buvo virtęs patarle. Amerikos lietuviai dar prieš karą turėjo gana daug laikraščių, kurie materialiai vertėsi gal kiek geriau, kaip dabar. Tuos laikraščius skaitė, į juos rašė ir kas juose parašyta domėjosi labai daug mūsų tautiečių. Visos to laiko lietuvių organizacijos turėjo savo korespondentus, kurių pareiga buvo savo organizacijų veiklą nuolat aprašinėti. Iš spaudos atrodė, kad tos organizacijos gyvos ir veiklios.

Dabar Kanadoje, ypač Toronte, mes turime įvairių lietuviškų organizacijų daugiau, kaip seniau, bet spaudoje apie jas mažai bematome. Paskaičius spaudą, susidaro įspūdis, kad mūsų organizacijos išnyko. Tokia informacijos stoka, manau, mūsų lietuviškiems reikalams yra nenaudinga. Labai neseniai vienas Toronto lietuvis, savo JAV giminaičių paprašytas, atvedė juos į Lietuvių Namus. Amerikonų giminaičių ir kitų mačiusių nustebimui, atvedęs svečius torontiškis Lietuvių Namuose buvo pirmą kartą ir apie juos nieko nežinojo. Tatai parodo, kad mūsų lietuviška visuomenė dar mažai painformuota.

Amerikos gyventojai ieško informacijos televizijoj. Tačiau, televizija teduoda didžiausias pasaulinės ir vietos, daugiausia politines, žinias. Tautinės mažumos, kartu ir lietuviai, savo tautinių žinių televizijoj negauna. Mūsų tautinei informacijai yra svarbiausia mūsų tautinė spauda. Tautinės spaudos stiprumu ir jos platesniu paskleidimu turėtume labiau susirūpinti.

Lietuvių Namų Žinios
— Biuletenis

PANORAMA

MATOMA IR IEŠKOMA BLUSA, BET NEMATOMAS IR NEIEŠKOMAS DRAMBLYS

Austrijojoe, Vienoje tebeveikia žydų žudikų – nacių ieškojimo įstaiga, kuriai vadovauja Simon Wisenthal. Kaip teko išgirsti neperseniausiai iš spaudos, jis lankėsi JAV. Ideja nebloga – surasti tautos žudikus – nusikaltėlius nacius ir juos nubausti. Žydai iš seno laikosi akis už akį, dantis už dantį, taip pat ir principo: po nusikaltimo seka bausmė.

Lietuvių tauta per 1939-1976 m. proporcingai nemažiau nukentėjo nuo rusų-komunistų, vokiečių – nacių, lenkų, žydų-komunistų ir kt. Mūsiškiai iki tol net visų aukų nėra suregistravę. Kodėl?...

Kas liečia žydų tautą, jos naikinimą ir skriaudimą per šimtmečius, reikia specialių studijų. Kodėl Europoje nuo senų laikų žydai buvo persekiojami? Ką jie kitoms tautoms yra blogo padarę? Žydai buvo tremiami iš Prancūzijos, Anglijos, Vokietijos, Italijos, Rusijos ir kt. kraštų. Malonu pastebėti, kad Lietuvos valstybė visada žydus pabėgėlius priimdavo, globodavo dar nuo Gedimino laikų iki praradimo mūsų nepriklausomybės.

Kitas klausimas, kurio mes nežinome, kodėl Hitleris nutarė pirmoje vietoje žydus išnaikinti? Ką jie jam blogo padarė? Antras klausimas, kodėl Europos žydus gelbėti iš Hitlerio nasrų nesiėmė iniciatyvos JAV prez. Roosweltas arba žydų organizacijos Šveicarijoje, JAV, Anglijoje, Prancūzijoje ir kt?

Dabar yra išryškėję, kaip istoriniai užfiksuoti faktai, kad Hitlerio valdžia sutikusi išleisti žydus iš Europos už tam tikrą skaičių sunkvežimių, gazoliną/ gal ir maistą ar auksą/? Buvusios vedamos net derybos su anglais, Vatikanu ir kt. Net buvo numatytos vietos žydams, kaip Madagaskaras ir kt. Deja, visi išsisukinėjo, pasiteisindami laivų stoka ir pan. Žodžiu, niekas nuoširdžiai nesiėmė žydų gelbėti. Stebėtina! Žydai yra tokie pat žmonės, kaip anglai, amerikonai, vokiečiai, prancūzai ir kt.

Dar kas stebėtina, kad Baltuose Rūmuose šalia D. Rooswelto sėdėjo galingieji žydai, kaip Margenthal, Harrimann ir kt. Jų balsas buvo svarus. Kodėl jie visi negelbėjo žydų? Tik užsimerkę žiūrėjo ir tylėjo, galvodami: " džiaugiuosi, kad ne mane"...

Dėl žydams gręsiančio pavojaus Vakarų pasaulis buvo įspėtas jau 1934-36 metais. Pavieniai žmonės, kas suspėjo, išsigelbėjo. Gi kas galėjosi turto palikti, netikėjo įspėjimams, kiti neturėjo lėšų, ilkę, tragiškai mirė. Su žydais tragiškai žuvo ir kitų Europos tautų milijonai nekaltų žmonių. Už Hitlerio nacių "griekus" atkentėjo visa vokiečių tauta, netekusi 1939 - 45 m. kare apie 6 mil. gyventojų. Vokiečiai mirė ne tik frontuose, bet ir miestuose, kaimuose per žiaurius bombardavimus. Žuvo fosforo liepsnose, sugriautuose namuose. Didelės tarpedinės bombos lavonus paversdavo dulkėmis. Nuo bombardavimų kentėjo ne tik vokiečių tauta, bet ir 10 mil. užsieniečių belaisvių, darbininkų ir kt.

Taigi karo metu žuvo ne tik žydai, bet ir milijonai įvairių tautų žmonių, neišskiriant nei amerikonų.

Čia skaitytojas gal pagalvos, kam čia yra rašoma apie žydų kančias ir jų kovą už ateitį, bei kerštą už žydus. Kiekvienas tautietis turi ginti savo tautos garbę, kai kiti jai mėgina primesti kaltę ir nebūtus dalykus. Tokie dalykai dedasi tarp lietuvių ir žydų. Išlikę gyvi žydų autoriai, yra prirašę daug atsiminimų knygų / Leon Urris, Nora Levin, Dav. Levin, Reitlinger ir kt./, kur primetami kaltinimai visai lietuvių tautai dėl padėjimo vokiečiams-naciams žydus šaudyti. Faktai rodo ir kitaip, kad lietuviai išgelbėjo šimtus žydų gyvybių, padėdami nepapulti į geto, ar pabėgti iš ten. Gi pabėgusius žydus šelpė, maitino, dažnai patys statydami savo gyvybę pavojun. Už slėpimą žydų daug lietuvių buvo nacių sušaudyti. Tiesybė, 1941 m. karo pradžioje atsirado pavienių asmenų, kurie prisidėjo prie vokiečių specialių dalinių /Einsatz komandos "A", vadovaujamos SS gen. Stahlecker/ir kartu su vokiečių kariais vykdė žydų naikinimą. Bet tai tik dalelė iš 3 mil. gyventojų. Visa lietuvių tauta nėra už tai atsakinga ir negali būti pakaltinama. Žydų getus saugojo ir tvarkė pačių žydų policija. Ji net atrinkdavo kurie buvo vedami naikinimui. Tai ar kalta už tai visa žydų tauta?

/ Bus daugiau/.

APIE JACK SHARKEY

Buvęs pasaulio sunkaus svorio boksininkas Juozas Žukauskas – Jack Sharkey, dar yra garsinamas Amerikos sporto pasaulyje.

Toronto "Star" rašo, kad Jack Sharkey 1930 m. nuboksavo vokietį boksininką Max Schmeling 15 – tame raunde ir tapo sunkaus svorio pasaulio čempionu. Pažymima, kad Jack Sharkey yra "son of Litnuanian imigrants, who started boxing in US navy in 1920".

J. Sharkey rungėsi su J. Dempsey 1927 m., kur pralaimėjo. 1931 metais jis pasaulio bokso čempioną pralaimėjo italui Prima Carnera ir savo bokso karjerą pabaigė 1936 m. J. Žukauskas per savo boksininko karjerą susirinko apie 1 mil. dol. Dabar J. Žukauskas-Sharkey, 72 m. amžiaus, liuksusiniai gyvena kaip pensininkas Epping, N.H. vietovėje. Jo visada mėgiamas sportas buvo žuvavimas ir medžiojimas. Tačiau dabar J. Sharkey pareiškė: "Aš dabar medžioju tik su foto kamera. Aš labai myliu gyvulius".

Ka.

Dabartinis "Dainos" choras su chorvedžiu St. Žuku Sydney, Australijoje. Veikliąjį choro valdybą sudaro P. Nagys, A. Kramilius ir P. Rope. Choras ruošiasi dalyvauti Lietuvių Dienose Melbourne š.m. gruodžio 26-31 dienomis. *Nuotrauka V. Vilkaičio.*

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės laiškai, atgarsiai

LAISVĖ AR PALAIDUMAS

Laisvė, lygybė, brolybė- tai dar iš 18-to amžiaus pabaigos garsūs prancūzų revoliucijos lozungai. Štai 20 amžius jau eina į pabaigą, o tie šūkiai vis dar neįgyvendinti.. Ar jie yra realūs?

Amerika ir Kanada-laisvi kraštai. Štai mergaitei sueina 16 ar 17 metų, ir ji reikalauja laisvės išvykti iš namų pasimatymams-"date". Jei iš tokio naktinio bendravimo ji grįžta vėlai naktį, tai ji " nepaiso", kad tėvai, rūpindamiesi, laukia jos grįžtant. Jei šilta vasara, tai tokios "laisvos" mergaitės dėvi juokingai mažyčius "kostiumėlius", ką gi, laisvė...

Bežiūrint, atsirado ir abortų laisvė, kurią net JAV Aukščiausias teismas legalizavo. Tad kur toliau begalima eiti? Jei nebent į tokias "komūnas", kur jaunimas gyvena kartu, nepasiskirstę šeimomis?...

Amerika-laisvas kraštas, dažnas 16-18 m. jaunuolis ar mergina išmoksta vairuoti automobilį, tuomet jau jo ir reikia: kaip gi savo, gal net vienintėliam ir žinoma, mylimam vaikui jo nepirksi? Vaikas nori būti "laisvas". Jei jis "sudaužo" automobilį ką gi, tai juk nelaimė. Jam reikia kito automobilio. Sukanka jaunuoliui 18 m., jis jau "tikras" vyras. Jis nori turėti daugiau draugų: ir koks gi iš tavęs, negeriančio, būtų 'vyras'...

Tokia neribota laisvė kartais neigiamai paliečia vyro ir moters santykius šeimoje. Jei tik abu dirba ir kiekvienas turi savo automobilį, tai pasitaiko, kad pradeda vakarais atskirai praleisti laiką/ieškodami "good time"/, pradeda uždirbtus pinigus kiekvienas atskirai taupyti, ir ta neribota šeimoje lygybė bei laisvė priveda kaikuomet prie šeimos suirimo. Žiūrėk, grįžta vyras iš darbo, o butas tuščias: nei žmonos, nei baldų...

Na, gal geriau su visuomene? Kaip čia veikia ta neribotos laisvės demokratija? Seniau, mokyklose buvo dėstoma tikyba, ir jei kas iš tikybos gaudavo laipsnį, mažesnį negu 5/A/, tai jau buvo įtartinas jaunuolis. Dabar gi nėra mokyklose tikybos pamokų, dažnu atveju, jose reikalinga policininko pagelba Irstančiai tvarkai palaikyti. Yra įstatymai baustį už netvarką ir kriminalinius nusikaltimus, bet ta bauda dažnu atveju juokingai lengva, ir viskas daroma nusikaltusiam palengvinti. Tuo būdu padaugėjami nukentėjusių piliečių skaičiai, jų interesų/ būti saugiems/ mažiausiai paisoma.

Kaip suprasti laisvę, jei tu savo vaiko negali siųsti į artimiausią mokyklą, o jis prievarta vežamas "dėl rasių išlyginimo "į už kelių mylių esančią mokyklą?

Miestai nesuveda galų su galais /piniginių biudžetų/, o prievartingai vežioja tūkstančius vaikų. Kiek reikia naujų autobusų, išdeginamas benzinas. Nejaugi tuo vadinamu "rasių lyginimu", siekiama kokios tai utopinės lygybės...

Negeriau ir politikoje. Kur gi tos "laisvę mylinčios" šalys? Daug jos padėjo desperatiškai kovojusiems partizanams Lietuvoje? Anaiptol, dar po karo JAV žvalgyba siunčia 1950 m. /tris/ ir 1951 m. /du/ apmokytus lietuvius žvalgybininkus į Lietuvą pakurstyti ir užtęsti tą nelemtos atminties bevltingą /karui užsibaigus/ ginkluotą pasipriešinimą.

Jei laisvos Vakarų šalys neteikė/ir nė nemanė teikti/ pagelbos kovojantiems pavergtiesiems, tai gal bent komunistinės diktatūros šalys yra smerkiamos? Garsusis Solženitsyn'as pasakė, kad buvusioji Ispanijoje diktatūra, tai tik šešėlis, palyginus su sovietiškaja. Jei Ispanijoje viso pasaulio spauda buvo laisvai pardavinėjama, jei galėjai spausdinti, ką norėdamas; jei galėjai laisvai keliauti viduje ir į užsienį, ir visų laisva nuosavybė, -tai, sako, nėra tikra diktatūra. O pamėgink, sako, ką spausdinti Sovietijoje, -tuoj atsidursi kalėjime. Taigi, diktatūra diktatūrai nelygi. Tai kur yra gi tikroji diktatūra?

Nelygu laisvė ir nelygu diktatūra, daug, ypač pasaulinio mąsto įvykių tu, eilinis žmogelis, negali suprasti. Generolas Pattonas, pasižymėjęs 2-rame Pas. Kare, yra pasakęs, kuomet Vokietija besąlyginiai pasidavė, esą, duokite tiek tai benzino jo vadovaujamiems tankams, ir jis nustums sovietus iš jų užimtų 2-o karo metu teritorijų. Neužilgo buvo inscenizuota automobilio katastrofa, kurioje jis buvo užmuštas. Arba, kokia slaptingoji ranka dirigavo JAV karams Korėjoje ir Vietname, kad, nežiūrint milžiniškų išlaidų, buvo neleista tų karų laimėti: nei Š. korėjiečiai, nei Š. vietnamiečiai negalėjo nė iš tolo lygintis su Vokietija ir jų sąjungininkais, kurie juk daugiausia tų pačių JAV pastangomis buvo nugalėti.

Arba, - renkant JAV prezidentą, kuris atrodė geresnis: ar Ford'as, atidavęs visą užsienio politikos vedimą į Kissinger'io rankas, ar Carter'is, kuris buvo pasiuntęs savo politinį patarėją Harimaną į Maskvą dėl informacijų. Kaip sakoma, "ta pati panelė, tik kita suknelė"...

Mažas vabalėlis, ta mūsų mieloji Lietuvėlė, ir kaipgi ji galėjo atsispirti prieš stribus. Galima norėti tuos partizanus garbinti čia, gyvenant saugioje aplinkoje, galima garbinti ir Kalantos susideginimą- bet ar atsirastų iš tų karštų garbintojų bent vienas, kuris žengtų tų partizanų- savižudžių ir Kalantos pėdomis... Gražiai kalbėti mes visi mokame.

Kaip atskirti, kur tikrosios laisvės ribos ir kur prasideda tikroji "bala"-visiškas palaidumas. Laisvė lytiniame gyvenime, laisvė kalboje, laisvė veiksmuose/apgaulė ir vagystė lydinama vikrumu bei išmintingumu, jei neiššifruota ir nepagauta/, laisvė spaudoje/ tvirkinanti pornografinė spauda nėra draudžiama/ laisvė televizijoje-tad ar neperdaug toksios "laisvės"? Ar tokia nekontroliuojama laisvė neįgyja palaidumo pobūdžio?

Koks tas laisvas laikas, jei neužimtas-tuo atveju jis galimums pralėgti. Nelaisvose šalyse laisvo laiko labai mažai belieka: be nuolatinio darbo dar patariama eiti į "indoktrinuojamas" paskaitas, o reikia apsirūpinti maistu, bei kitais reikmenimis, kas vidut. atima 2 val. kasdien. Ar yra koks vidurys tarp nelaisvės ir visiško palaidumo, tarp diktatūros ir demokratijos? Jei Smetonos, Čilės, Ispanijos diktatūros buvo daug keno smerkiamos, tai kaip su Sovietine diktatūra?

Yra lotynų patarlė: "Quod licet jovi, non licet bovi"- kas tinka Jupiteriui/senovės romėnų dievui/, tas netinka jaučiui. Atsieit, jei prez. Ford'as šelpia, kaip įmanydamas, Izraelį, tai Carter'is sako, kad permažai šelpia. Mažutis Izraelis, tai nelyginant Jupiteris, o mažutė Lietuvėlė, tai neverta nė mažiausio dėmesio ir prilygsta tam juodnugariui jaučiui.... Ir kas gi pagelbės pavergtoms tautoms, jei laisvame, galingiausiame krašte, JAV-se, greta laisvės išvyrauja palaida bala.

J. Valiūnas,
Brockton, Mass, JAV.

2 psl.

Lietuvos praeities ryšiai su Lenkija

Rašo L. Elmantas

Lenkiška "argumentacija".

Mūsų išeivijos spaudoje nemažai rašoma apie lietuvių - lenkų ryšius ar santykius praeityje. Privačiame gyvenime, jei kam tenka pasikalbėti čia su išeivijos lenkais, tai daugumas jų Lietuvą laiko tik Lenkijos sudėtine dalimi - provincija. Savo "tėzes" lenkai paremia istorijos eiga nuo Jogailos laikų iki paskutinio Lietuvos-Lenkijos padalinimo 1795 m. Girdi, jau nuo Jogailos laikų Lietuva liko inkorporuota Lenkijos sąstatan visiems amžiams. Šis inkorporavimas atliktas pagal įvairias sutartis, aktus ar unijas, kurios pagal tarptautinę teisę tegalioja ir dabar. Todėl, girdi, lenkams "Nepriklausoma Lietuva" tėra tik fikcija ir lietuviai dėl savo nepriklausomybės žaidžia, kaip maži vaikai...

Ilgesnį laiką gilinausi į tikrus istorinius faktus ir įvykius ir pilnai įsitikinau, kad visi mūsų aktai, sutartys, privilegijos ar pagaliau ir unija su Lenkija negalioja, nes viskas teisiškai panaikinta. Taigi mus su Lenkija niekas neriša. Pabandysiu tai įrodyti.

Žvilgsnis praeitin

Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila jau 1385 m. Krėvos pilyje padarėsu lenkais sutartį ir tapo Lenkijos karaliumi, bet kartu liko ir Didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. 1385 m. buvęs tik paruošiamasis aktas. Tikroji sutartis pasirašyta 1387 metais, tačiau jos originalas neišlikęs. Todėl yra rimtų spėjimų, kad Krėvos aktas yra falsifikuotas. Bet jei ištikro Krėvos aktas ir buvo, tai jis 1392 m. Astravos dvare prie Lydos Vytauto ir Jogailos nauja sutartimi buvo panaikintas. Po šios naujos sutarties santykiai su Lenkija likę neaiškūs, nors Jogaila ir toliau liko Didž. Lietuvos kunigaikščiu. Susitaręs su Jogaila, Vytautas visą laiką stengėsi atsipalaiduoti nuo bet kurių ryšių su Lenkija ir greitai tapo vieninteliu Lietuvos valdovu. Tačiau, netikėtai pralaimėjęs Vorkslos mūšį su totoriais, Vytautas, lenkų spiriamas, sudarė naują sutartį Vilniuje 1401 m. ir ryšiai su Lenkija buvo vėl užmegsti. Lenkai pripažino Vytautą savarankišku Lietuvos valdovu, bet tik iki jo gyvos galvos. Tačiau lenkai bijojo ir Vytauto savarankiškumo. Jie nuolat siūlė padaryti naują, tvirtą politinę uniją. Po ilgų derybų ir ginčų 1413 metais, tai yra, jau laimėjus Žalgirio mūšį, Horodlėje vėl pasirašyti trys naujі dokumentai, kur Vytautas ir Jogaila kalba apie Lietuvos ir Lenkijos sąjungą. Lietuvos didikai gavo herbus ir prisiekė Jogailai ir Vytautui. Harodlės akte Lietuva ir Lenkija žymimos kaip lygaus rango valstybės, Lietuva ir po Vytauto mirties lieka atskira valstybė su atskiru valdovu.

Visos unijos su Lenkija nutraukiamos

Į savo viešpatavimo gal Vytautas jau buvo visai nuo nieko neprikląusomas valdovas. Jis Lucke panoro vainikuotis Lietuvos karaliumi, lenkai tam klastingai kliudė, tačiau netikėta Vytauto mirtis 1430 metais ryšių su Lenkija nenutraukė. Bet po Vytauto laidotuvių Lietuvos ponai didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu apšaukė Švitrigailą ir visas sutartis ar aktus su Lenkija nutraukė. Lietuva tapo atsipalaidavusi nuo bet kurių ryšių su Lenkija. Švitrigaila paprašė vokiečių imperatoriaus atstovauti Vytautui skirtą karaliaus vainiką. Imp. Zigmantas greitai davė palankų atsakymą.

Švitrigaila Lenkiją laikė visai svetima valstybe. Greitai kilo konfliktas dėl Padolės, kurią po Vytauto mirties užgrobė lenkų kunigaikščiai. Tuo laiku Vilniuje viešėjusį Jogailą, Švitrigaila apsupo ir pareikalavo grąžinti užgrobtas žemes. Spiriamas Jogaila įsakė Podolę užgrobusiam Bučackiui grąžinti lietuviams. Bet lenkų ponai ėmėsi klastos. Prasidėjo karas tarp Lietuvos ir Lenkijos. Vėliau padarytos dviejų metų paliaubos.

1432 metais lenkas Zaremba suorganizavo sąmokslą prieš Švitrigailą, kuris vos išnešė kailį ir pabėgo į Polocką. Lietuva lyg susiklo į dvi dalis. Rytuose tebesilaikė Švitrigaila, gi Vakarų Lietuva buvo Vytauto brolio Žygimanto rankose. Lenkai su džiaugsmu parėmė Žygimantą. Nauja sutartis su Lenkija buvo padaryta 1432 m. Gardine. Žygimantas atsisakė Podolės, bet lenkai turėjo pripažinti Žygimantui Didž. Lietuvos kunigaikščio titulą, ko jie niekad nebuvo pripažinę net Vytautui.

Bet 1440 m. kovo 20 dieną sąmokslininkai nužudė Žygimantą. Prasidėjo neramumai. Atsirado net 4 pretendentai į sostą. Gal natūraliausias įpėdinis buvo Mykolas, Žygimanto sūnus. Švitrigaila jau buvo susenęs. Bet Žemaitijos didikai pasisakė už Jogailos sūnų Kazimierą, kurį išsikvietė Lietuvon. Lenkų palydovų, atlydėjusių Kazimierą, buvo daug. Tačiau lietuviai skubiai veikė. Lenkams dar tebemiegant, Vilniaus Katedroje su visomis apeigomis didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu buvo /vienų lietuvių/ apvainikuotas Kazimieras. Lenkai protestavo, pyko, bet buvo priversti išvažiuoti. Lietuva vėl visiškai atsiskyrė nuo Lenkijos. Kazimieras su ponų Taryba savarankiškai valdė Lietuvą iki 1447 m. birželio 15 d., kada jį lenkai išrinko savo karaliumi. Prieš išvykdamas Lenkijon, Kazimieras pasirašė Lietuvai privilegiją, kur aiškiai buvo nutrauktos visokios lenkų siūlomos "inkorporacijos" - įjungimai ar prisijungimai prie Lenkijos. Lietuva liko atskira, lygiateisė valstybė, turinti tik politinių ryšių su Lenkija iki Kazimiero gyvos galvos. Kazimieras, kaip Lenkijos karalius, pažadėjo grąžinti Lietuvai Podolę ir Volynę.

ŽYMUS SKAITMUO - 70

/Visuomenininkui Jurgiui Strazdui, peržengus septyniasdešimtuosius/

Skaičius 70- žymintis žmogaus amžių- ypatingai nėra laukiamas. Tačiau, jo sulaukus, beveik be išimties juo džiaugiamasi. Džiaugiasi, lyg kokia išimtimi prieš tuos, kurie jo nesulaukę, net ir žymiai jaunesni, iškelianja žmogui gamtos skirtais keliais...

Visaip yra matuojama senatvė, bet, berods, visi amžiaus ekspertai prieina vienos nuomonės, kad žmogus, sulaukęs 70 m. amžiaus, peržengia slenkstį į senatvę.

Jurgis Strazdas kalba pagerbimo metu

Krėvė Mickevičius net yra pasakęs " atgyvenau savo amžių ir nuo dabar gyvensiu kitų amžiumi"... Žinoma, yra optimistinių išsireiškimų, kaip kad nesenai yra pasakęs Montrealio Aušros Vartų klebonas J. Kubilius SJ, - "Jaučiuosi, kaip 39 m. amžiaus"...

Šiuo atveju, gražu žiūrėti į sukaktuvininką Jurgį Strazdą, kuriam to skaitmens nesinorėtų taikinti. Jis, kaip buvo gražiai nuaugęs, taip ir dabar toks-aukštas ir tiesus kaip žvakė. Šalia išvaizdos, dar reikia pridėti jo gerą sveikatą. Ja jis niekuomet nesiskundžia. Tai kodėl jam nedatęsti iki šimtinės? Jurgis Strazdas tam yra pilnai pasiruošęs. Jis negali gailėtis, kad permažai nuveikė visuomeninio darbo, kad apleido asmeniską gerbūvį. Tikime, kad ir ateityje jo veikla nesumažės, nes visur jis yra reikalingas. Jo charakteris ir nueito kelio praktika lietuvybės veiklos baruose yra susilaukusi pagarbaus įvertinimo ir pageidavimo veikti toliau.

Toronto Lietuvių Namai, jeigu jie žinomi ir už Kanados lietuvių veiklos ribų, tai to nuopelno nemaža dalis yra sukaktuvininko Jurgio Strazdo. Niekas negalėtų nuginčyti, kad Toronte susiorganizavusio "Verslo" takai neatvedė prie šių didžiųjų Lietuvių Namų. O kad šio verslo organizacijos įsteigimo iniciatorius buvo sukaktuvininkas, tai apie tai rašė šio laikraščio puslapiuose:

..." 1949 m. kovo 27 d. Toronte įvyko steigiamasis susirinkimas lietuvių verslininkų.... Iniciatorių vardu kalbėjo prekybos dipl. matematikas J. Strazdas, supažindino susirinkusius su steigiamos organizacijos uždaviniais ir iškėlė būtiną reikalą lietuviams emigracijoje kreipti dėmesį į ūkiškos gerovės reikalą. J. Strazdas perskaitė iniciatorių paruoštą steigiamos verslininkų sąjungos įstatų projektą"... ir t.t.

Įsisteigusi Verslininkų organizacija tučtuojau pradėjo projektuoti savų namų įsigijimą. Ir po dviejų metų juos įsigijo. Iš jų išaugo Lietuvių Namai, prieš kelias savaites atšventę 25 m. gyvavimo sukaktį.

Suprantama, kad sukaktuvininkui nesant dalininku, ar kitokiu meno kūrėju, jo nuveiktus darbus sunku būtų išskaičiuoti arba net nusverti. Bet, jei jis Lietuvoje buvo Pieno Centro Užsienio Prekybos skyriaus vedėjo pareigose, arba, sovietams atėjus, pakviestas į VDU - to Fizikos-chemijos katedrą vyr. asistentu, tai jo nuveiktų darbų tikrai būtų galima nemažai priskaičiuoti.

Jurgis Strazdas gimė 1906 m. Spalio 3 d. Maulių km., Pagirio valsč., Ukmergės apskr. Baigė Ukmergės gimnaziją ir 1934 m. VDU-to matematikos- gamtos fakultetą. Antrojo Pasaulinio Karo metais, pasitraukiant nuo sovietinės okupacijos, jo nelaimei, Lietuvoje liko jo žmona su sūnum. Jo laimei žmona prieš kelis metus atvyko pas jį į Toronto ir laimingai abu kartu galės gražiai leisti auksinio amžiaus laiką, gražiai įsikūrę Toronto priemiestyje, Port Credit.

Jurgis Strazdas yra Toronto Lietuvių Namų Valdybos pirmininkas. Jam, lapkričio 21 d. Lietuvių Namuose buvo suruoštas gražus 70 m. amžiaus sukakties paminėjimas. Gauta daug sveikinimų žodžiu ir raštu iš įvairių organizacijų ir pavienių asmenų. Taipgi, įteiktas adresas su dovanomis. Piniginę dovaną jis padalino tarp Atžalyno, Varpo choro ir Maironio Šeštadieninės Mokyklos.

Prie sveikinimų prisijungia ir NL laikraštis bei leidėjai. Sukaktuvininkas visuomet buvo ir laikraščio artimas bičiulis bei rėmėjas.

Pr. Paukštaitis

SPAUDOS VAKARAS TORONTE

"Nepriklausoma Lietuva" išeinanti Montrealyje kas savaitę, ekonomiškai nestiprial laikosi. Ji reikalinga visokeriopos pagalbos, ypač, finansinės. Montrealio kelių tūkstančių lietuvių bendruomenė darlabiau nusilptų lietuvybės baruose, jei neturėtų savo laikraščio.

Tad dalis Toronto visuomenės suruošė NL remti Spaudos vakarą lapkričio 13 d. Lietuvių Namuose, Miraugo Menėje.

Baliui vadovavo specialus komitetas iš keliolikos asmenų. Patį balių pravedė V. Skirgaila, V. Petraitis, Aug. Kuolas, Julija Skrebutėnienė ir kt.

Balių atidarė Aug. Kuolas, išryškindamas baliau ruošimo tikslus. Jis vedė ir jo programą.

Meninę dalį atliko poetas rašytojas Antanas Gustaitis, paskaitydamas satyriškų, komiškų eilėraščių, kuriuos jis sukūrė iš lietuviško gyvenimo neigiamybių ir teigiamybių.

Publika Antaną Gustaitį šiltai priėmė.

Tautinių Šokių Grupė Atžalynas, vadovaujamas Silvijos Martinkutės- Leparskienės, pašoko Suktinį, Malūną, Aštuonytį ir kt. nuotaikingus šokius. Grupė iš virš 30 asmenų, gerai susišokusi, publikai labai patiko, gavo daug katučių.

Buvo pravesta loterija iš suaukotų apie 50 fantų/ jų tarpe buvo skulpt. J. Daglio ir V. Skrebutėno tapyti paveikslai/. Fantai buvo vertingi. Loterijai vadovavo J. Skrebutėnienė, talkininkaujant 7 kandidatėms į gražuoles, kurios ir platino bilietus svečių tarpe.

Spaudos Baliaus karalaitė buvo išrinkta Loreta Delkutė/ žymaus kontraktoriaus ir LN dalininko duktė/, princese - J. Lukošiūtė / NL bendradarbio J. Lukošiaus duktė/.

Karūną karalaitei uždėjo J. Skrebutėnienei asistuojant, NL redaktorius Pr. Paukštaitis, o V. Skirgaila įteikė Ontario prov. loterijos bilietą, kuriuo, jei laimė nusišysos, galima laimėti 1 milijoną dolerių. Du metus NL Spaudos baliaus karalaitė išbuvo Simanavičiūtė, KLB pirm. J. Simanavičiaus duktė.

Julija Skrebutėnienė vadovavo Spaudos karalaitės rinkimams ir įteikė laimėjusiai Loretai Dilkutei rožių puokštę.

J. Lenauskas paruošė NL specialų kaspiną scenai papuošti, Kazys Bobelis padarė užrašą ant scenos. Jo brolis forografavo įdomesnius baliaus momentus.

Prie Baliaus parengimo aktyviai prisidėjo Jūrų Šaulių kuopos narės NL šėrus ir prenumeratas platindamos:

O. Indrelienė ir E. Stepaitienė. Bare talkininkavo : G. Urbonas, Kairys, Juzumas, Dambaras, Kulnis ir kt.

Tenka pažymėti, kad gražuoles rinko visi svečiai, kurių buvo virš 400. Gautas pelnas bus perstūstas NL leidyklai.

Iš Montrealio buvo atvykęs NL dabartinis redaktorius ir administratorius Pr. Paukštaitis, kuris neša visą naštą, kad laikraštis išsilaikytų.

Ukrainiečių orkestras buvo geras. Virš 400 svečių praleido laiką geroje nuotaikoje. Spaudai remti balius pavyko gerai- ir niekas neturėtų pavydėti.

J. K.

NL -vai suruošto spaudos vakaro išrinktoji karalaitė Loreta Delkutė tarp J. Škrebutenienės ir Pr. Paukštaičio ir abejose pusėse stovinčių tėvų – O. ir Ir. Delkų; "Atžalyno" šokėjai ir vienas svečių stalas. Foto: Bubelis

KULTŪRINIS PUSLAPIS

MŪSŲ MAŽIESIEM

IŠ: TĖVIŠKĖLĖJE

Stasys Džiugas

ŽIEMOS PASAKA

NEKVIESTA, GRUBI VIEŠNELĖ,
RŪSTŲ ŽODĮ TARS.
PRIE KELIŲ BERŽAI, ŽILVIČIAI
ŠAKELES NUKARS.

IR IŠSKRIS MARGI PAUKŠTELIAI
IŠ TĖVŲ ŠALIES,
IR BALTASIS DOBILIUKAS
JAU NEBEŽYDĖS.

NEBEBUS JAU VASARĖLĖS,
NEI PUIKIŲ GĖLIŲ,
NETIRLIUOS JAU PIEMENĖLIS
PIEVOJ RAGELIU.

VIEŠPATAUS TIK ŽIEMUŽĖLĖ
PIKTAS VĖJAS KAUKS,
O VAIKŲ BŪRIAI KELELIAIS
MOKYKLĖLĖN TRAUKS.

TAI TAU IR LENKTYNĖS

BĖK ŠALIN, RIMUTI,
BĖK ŠALIN, KASTYTI,
NORIU AŠ PAKALNĖN
VĖJĄ PASIVYTI.

IR NUDŪMĖ ROGĖS,
NUŠVILPĖ, KIEK GALI,
O VĖJELIS ŠAUKIA:
PASITRAUK Į ŠALĮ!

TAI TAU IR LENKTYNĖS!
BŪČIAU JAS LAIMĖJĘS,
BET Į GILIĄ PUSNĮ
PŪKŠT! ĮSTŪMĖ VĖJAS.

JONELIS TINGINYS

LAIKRODĖLIS TUK-TUK-TUK
KALBA Į TAVE, JONIUK!
BĖGA LAIKAS. AŠTUNTA.
O DIENELĖ - NEŠVENTA.

PRIE LOVELĖS IŠDIDUS,
SUKINĖDAMAS ŪSUS,
JUOKIAS KATINAS RAINYS,
KAD JONELIS - TINGINYS.

O ŠUNELIS: -AU-AU-AU -
DAR KIEMELY NEMATAU!
KELK, JONELI, NEMIEGOK
IR SU TINGINIU KOVOK!

-DEBĖSĖLI, PAKLAUSYK! -
KALBA SAULĖ, - TIK NEPYK!
DUOK MAN KELIĄ, NES SKUBU,
ARBA GELBĖKIM ABU:

TAS JONELIS MIEGA DAR,
KAIP PRIKELTI JĮ DABAR?
"TINGINYS", VISI GALVOS,
KAI MOKYKLON PAVĖLUOS!...

LENKTYNĖS

ŠUOLIS VIENAS, DU IR TRYS, -
ŠOKA KATINAS RAINYS.
PER TVORELĘ TAIP VIKRIAI,
STEBISI NET JO DRAUGAI.

AU, AU, AU - DABAR TAI AŠ, -
GREITOS KOJOS MANE NEŠ.
PRO ŽOLELĘ PAKELĖS
JODEGĖLĖ TIK MIRGĖS!

- NA, IR AŠ NESURIŠTA! -
PAMĖGINS SPORTUOT VIŠTA.
NUO LAKTELĖS, IŠ AUKŠTAI,
SKRENDA JI PER KIEMĄ, ŠTAI!

O DABAR MĖGINS GAIDYS,
SĄŠLAVYNO KARVEDYS.
PLEST, PAPLEST-KA-KA-RIE-KŪ -
NEPAVYS ŠIMTAI VAIKŲ.

AŠ TAIP PAT MĖGINT GALIU! -
ŠAUKIA MIKAS SU ALIU.
KAS GREITESNIS, IR TAS LAIMĖS,
TIK, VYRUČIAI, IŠTVERMĖS!

Lietuviškos Knygos Klubas išleido antrąją laidą Stasio Džiugo TĖVIŠKĖLĖJE. Iliustravo Vl. Stančikaitė, spausdino Draugo spaustuvė.

VILKAS IR SIUVĖJAS

Ejo siuvėjas per mišką ir sutiko alkaną vilką. Vilkas jam tarė:

- Dabar gulk, aš tave suėsiu!

Siuvėjas pradėjo prašyti ir įkalbinėti, kad jis į vilko pilvą netilpsiąs. Vilkas liepė paimti matą ir pamatuoti. Bematuodamas siuvėjas kapt ir nutvėrė vilką už uodegos. Nutvėręs apsivyniojo apie ranką, išsitraukė laidynę ir ėmė duoti ja vilkui per nugarą, per šonus ir kur tik pakliuvo. Vilkas kaukė, staugė, šokinėjo, bet niekaip ištrūkti negalėjo. Matydamas, kad šitaip jį gali pribaigti, pradėjo vilkas prašyti siuvėją:

-Palauk, gerasai žmogau, jeigu tau mano uodega reikalinga, tai pasiimk ją sau, tik paleisk mane gyvą; aš tau nieko nebedarysiu!

Siuvėjas pasiėmė žirkles, čirkšt, nukirpo vilkui uodegą ir paleido.

Vilkas nubėgo į girią, baisiai sustaugė ir sušaukė vilkų tarybą. Beuodegis pasakojo, kaip jį siuvėjas išjuokė, prikūlė ir uodegą nupiovė. Visi vilkai nutarė bėgti, pavyti siuvėją ir sudraskyti. Taip ir padarė- pasileido visi vytis siuvėją. O jis apsižvalgė ir bematant atsidūrė eglės viršūnėje. Subėgo vilkai prie eglės ir tarlasi, kaip prilipti. Vienas vilkas ir sako:

-Palauk, vist tiek neištrūksi. Stok tu, beuodegi, į apačią, o mes sulipsime vienas ant kito ir jį pasieksime!

Siuvėjas išgirdęs labai persigando. Matydamas, kaip vilkai lipa vis artyn, suriko:

-Na, lipkit, lipkit, kam kilus, kam neklius, o tam vilkui beuodegiaui tikrai kilus!

Beuodegis irgirdęs tuos žodžius tik nėrė iš apačios ir nudūmė. Visi vilkai nuburbėjo žemėn. Daug jų užsimušė, o kiti į girią nudūmė. Siuvėjas nulipo nuo eglės ir laimingai nukeliavo savo keliais.

/Lietuvių pasaka/ parinko BN

EGLUTĖS-vaikų laikraštėlio sukaktuvių koncerte dalyvavo: Rytas Babickas, akompaniatorius, sol. Gina Čapkauskienė ir Vytautas Puškorius, pianistas. Seselė Ignė, -sv viešnia iš Toronto.

1000 DOLERIŲ PREMIJA UŽ DAILĘ

Čiurlionio Galerijos, Inc. Direktorių Taryba nutarė už geriausią lietuvio dailininko kūrinį tautine tema skirti $ 1000 premiją.

Kūrinys bus atrinktas birželio mėn. parodoje. Smulkesnės žinios bus praneštos vėliau.

NAUJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJA

Prano Čepėno Naujųjų Laikų Lietuvos Istorijos I-asis tomas - 19 amž. pabaiga ir 20 amžiaus pradžia iki Pirmojo Pasaulinio Karo- baigiamas spausdinti Mykolo Morkūno spaustuvėje, Chicagoje.

Jau yra parašytas bei renginamas spaudai ir antrasis šios istorijos tomas, kuris apims laikotarpį nuo Pirmojo Pasaulinio Karo pradžios ligi 1920 m. pabaigos. Tretysis tomas bus skirtas nepriklausomos Lietuvos gyvenimui ligi 1940 metų.

Istoriją leidžia dr. Kazio Grinius Fondas- 2523 West, 69th Street, Chicago, Ill., 60629.

Pirmasis tomas bus apie 500 psl., ir iš anksto užsisakiusiems kainuos $ 12.00, vėliau- $15.00.

Užsisakyti šiuo adresu: J. Urbelis, 1649 No. Broadway, Melrose Park, Ill., 60160, tel:/312/ FI 4-9033.

PAŽINKIME PRAEITĮ!

GYVENIMAS SARVUOČIŲ RINKTINĖJE

Bal. Brazdžionis

Atstatant Lietuvos laisvę, organizuojant jos kariuomenę, šalia techniško paruošimo, nebuvo užmirštos dorovinės ir švietimo sritys. Mūsų kariai, kaip savanoriai-kūrėjai, dauguma buvo katalikai. Todėl buvo rūpinamasi, kad būtų kapelionai ir švietimo vadovai net ir fronto linijose, kovojant keletą metų su trimis priešais. Kariuomenės vadai giliai suprato, kad kario religingumas, dorinimas ir jo švietimas, turi eiti kartu su gyvenimu. Todėl ne tik katalikai, bet ir kitų tautybių kariai turėjo progos atlikti savo tikėjimo apeigas. Nors šarvuotininkai, kitos karo technikos dalys, ryšininkai, buvo išblaškyti po kitus pulkus, tačiau visi turėjo progos išpažinti savo tikėjimą ir būti sąmoningu lietuviu-krikščioniu.

Kariuomenės kapelionai turėjo etatinį karininko laipsnį su savo teisėmis ir pareigomis. Pirmuoju karo techninės dalių kapelionu, pagal įsakymą, buvo paskirtas kun. Augustinas Valtiekaitis, rugsėjo 21 d., 1921 m. Jo uždavinys buvo aptarnauti Karo Techninės Valdybą, inžinerijos pulką, auto batal., elektros batal., geležinkelių batalijoną. Kiti pulkai turėjo savo kapelionus jau ankščiau. Kai Radviliškyje susigrupavo 2 inžinerijos batalijonas, geležinkelių ir šarvuočių rinktinė, iš Kauno atvykdavo techninės dalių kapelionas, o paskui jau buvo nuolat kun. N. Čėsna, išbuvęs iki užeinant bolševikams 1940 m.

Kapelionai turėjo daug darbo. Be dvasinio aptarnavimo, jie dar dėstydavo dalinuose kariams apie krikščionio pareigas, žmogaus kilmę, tikslą, žmogaus sąžinę ir kario dorovingumą, maldos reikšmę. Jų pareiga buvo išmokyti karius ištikimybės tautai, tikybai ir visuomenei. Karo tarnybos metu kariai gaudavo 24 val. religijos pamokų, o mokomose kuopose iki 12 pamokų. Juk iš pradžių susirinkę iš įvairių vietų ir įvairaus išsilavinimo kariai nevienodai suprato dvasinės stiprybės svarbą karo lauke. Tuo metu kapelionai atlikdavo dažnai ir švietimo pareigas ir tik vėliau susidarė Švietimo Karinė Taryba.

Liko mieli prisiminimai...

Kai Radviliškyje įsikūrė Šarvuočių Rinktinė ir kitos dalys, tai pulkais sekmadienio ankstybom valandom žygiuodavom į seną medinę bažnyčią pamaldom. Teko ten išgyventi pusantrų metų. Atsimenu, kai vedami orkestro, ir priekyje žygiuojant švietimo vad. kpt. Ambrazūnui, eidavom tyliai, bažnyčioje giedodavom, orkestras grodavo, klausydavomės kapeliono reikšmingų pamokslų. Po pamaldų, jau kartais išėję iš miesto, užtraukdavom dainą. Po to- skanūs pusryčiai...

Mano laimei buvau ir Ryšių Batalione, Kaune 6 mėnesius radijo kuopoj. Tada priklausiau ats. plk. Mykolo Liuberskio chorui, kuris Šančių bažnyčioj pamaldų metu giedodavo. Kartais giedodavo ir Šančių šaulių rinktinės mišrus choras. Dabar tos Šančių įgulos bažnyčios senai nebėra, okupantas ją nugriovė. O kiek brangių momentų joje pergyventa. Įvairūs minėjimai, pagerbimai žuvusiųjų. Negalima užmiršti ir čia vykusių jaunų karėlių priesaikų. Tos priesaikos vaizdas būdavo labai iškilmingas. Vadai atlydėdavo į bažnyčią, pamaldose grodavo orkestras ir vargonai, gilūs pamokslo žodžiai. Kitomis progomis-Kalėdų, Velykų švenčių metu sekėme savomis tradicijomis. Todėl, religinio, dorovinio auklėjimo tąsa ugdė karių moralę, padedant būti geru kariu.

Ak, kaip kartais skauda širdis, kad Lietuvoje jau tiek metų nebėra laisvės laikotarpio karių, dainų, giesmių. Nutilęs Laisvės Varpas, atkeliavęs iš Amerikos, senai išdraskytas Nežinomo Kario paminklas, išniekintos šventovės. Tūkstančiai karių iškeliavo kovose už laisvę į Sibirą ir tik maža dalelė išvydome laisvą pasaulį. Tikiu, ateis diena, kad Lietuva nevergaus ir Gedimino kalne plevėsuos mūsų laisvų vėliava.

/bus daugiau/

NOBELIO LAUREATAS A. SOLŽENYCIN'AS RAŠO APIE PABALTIEČIŲ TRĖMIMUS

ARCHIPELAGO GULAGE

/pabaiga/

Šalia operacijų padėjėjo kambarys. Ir ten jį šaukia. Ten pavilios jį geresniu darbu ir pagrąsins atskirti jo vienintėlę dukrą nuo šeimos ir išsiųsti į Arktiką.

Ir ko jie negali? Kokiam veiksmui jų rankas sulaikydavo sąžinė?

Štai uždavinys: sekti kokį asmenį. Rinkti medžiagą jo įkalinimui.

Komendantūros r seržantui įeinant į triobą visi specperkeltieji, neišskiriant nė pagyvenusių moterų, turi atsistoti. Be leidimo atsisėsti negalima.

Ar nesuprato skaitytojas, kad visi specperkeltieji nustojo teisių?

O, ne, ne! Jiems buvo paliktos visos pilietinės teisės. Iš jų neatėmė pasų. Jie nenustojo teisių viešam, bendram ir slaptam balsavimui. Koks šviesus ir aukštas momentas- iš kelių kandidatų išbraukti visus, išskyrus savo pasirinktąjį. Ir paskolos lakštams pirkti buvo leista pasirašyti /prisiminkime komunisto Diakovo kankinimus lageryje/. Kada laisvi, burbą ir atsisaką kolchozininkai vos po 50 rb tedavė, iš estų išspausdavo po 400:"Jūs turtingi. Kas nepasirašys- neperduosime siuntinių. Išsiųsime dar toliau į šiaurę".

O, kaip skaudu! Ir vėl, ir vėl tas pats. Rodosi, šį skyrių pradėjome kuo taikiausiai: ne stovykla, bet trėmimu. Atrodo ta dalį kažkuo nauju pradėjome: ne tremtiniais, bet specperkeltaisiais.

Ir viskas nuėjo į tą patį.

Ar reikalinga ir kiek dar reikalinga dabar ir dar, ir dar pasakoti apie anuos, kitus ir dar kitokius trėmimo rajonus? Ne apie tas vietas? Ne apie tuos metus? Ne apie tas tautas?

O, kaip gi?

/iš rusų kalbos paruošė la/

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

FILMŲ PASAULYJE ★★★★★★★★★

Algirdas Gustaitis

LIETUVIS PAIŠYTŲ FILMŲ PRADININKAS – – JUO PASEKĖ WALT DISNEY IR KITI...

Geriausieji pasaulyje paišyti filmai yra pagaminti Walt Disney, genialaus amerikiečio. Tie filmai /kartūnai/ yra laikomi pavyzdžiu, kaip tokios rūšies "judomus paveikslus" parengti. Paskutiniu laiku atsiranda daug įvairių kitokios rūšies paišytų filmukų, bet jie neprilygsta Walt Disney filmų studijos pagamintiems.

Wal Disney paišytus filmus pradėjo gamintI 1922 m. ir jie, palyginus su paskiausiais /Cindarela, 1950 m., Alice in the Wonderland, 1952 m. ir kt./ tebuvo kevale bsikrapštantieji.

Skelbiama, kad lietuvis Vladas Starevičius 1908-1909 metais Kaune pradėjo rūpintis lėlių filmų gamyba. Tuo jis būtų /yra/ pirmas kartūninių filmų sumanytojas. Tuo sumanymu gerokai vėliau pasinaudojo Walt Disney ir kiti. /Taip rašė kino režisorius V.Mikalauskas "Tėvynės Balse" Nr. 55 /223/, 1959 m./

Amerikos lietuvis Račiūnas 1909 metais pradėjęs filmuoti įvairius Lietuvos vaizdus, tuos filmus rodydavęs ne tik Amerikos lietuviams, bet ir didelliuose Amerikos kino teatruose. Ten pat skelbiama, kad Amerikos lietuvis Lukšys 1919 metais, iš lenkų nusipirkęs filmą "Genovaitė", padarė lietuviškus užrašus ir rodė lietuviams. Amerikos lietuviai Lukšys ir Kručas atvažiuodavę į Lietuvą filmuoti ir filmų rodyti.

1909 metais Kaune, buv. Laisvės Alejos nr. 53 buvę rodomi italų filmai, atvežti iš Varšuvos. 1911 m. Lietuvoje pasirodęs "garsinis filmas", kuriam garsai buvę įrašyti plokštelėse, bet garsas būdavęs toks balsus, kad žiūrovai pareikalaudavę "garsus" išjungti.

Kun. Juozas Milliauskas JAV, 1917 m. pagaminęs filmą pagal savo rankraštį /žinutė iš "Draugo" Nr.78 1965. IV. 2 d./. Tuo reikalu reikia daugiau duomenų. Kas žinote, maloniekite paskelbti.

Kiek metų lietuviškam filmui? "Argentinos Lietuvių Balsas" Nr.1352, 1969. VIII. 14 d. žinutėje: Lietuviškam filmui 60 metų, rašė: "Antanas Račiūnas, gimęs Šakių apskrityje, Sintautų valsčiuje, Ragožių kaime 1878 metais, jaunystėje emigravo į JAV, ten išmoko fotografavimo ir filmavimo meno ir įsigyjęs reikiamus aparatus, 1909 metais atvykęs į Lietuvą, pagamino pirmutinius lietuviškus filmus. Juos rodė Amerikoje, o Amerikoje nufilmuotus rodė Lietuvoje.

Rodydamas Lietuvą Amerikoje, su savimi pasikviesdavo J. Danielių, kuris pasakydavo patriotines kalbas.

1914 metais Račiūnas vedė JAV gimusią Elzbietą Baltuškaitę, dainos meno mokinę, kuri talkininkavo savo vyro gastrolėse.

Pradėjus filmuoti Kazimierui Matuzui ir kitiems, Račiūnas perėjo dirbti Vienybės redakcijon ir mirė skurde 1956 metais ".

Kas turi daugiau duomenų apie senuosius lietuvių filmus, jų pirmuosius darbuotojus?

Johnny Unitas pradeda dalyvauti filmuose. Žymusis JAV sportininkas Johnny Unitas / lietuviškai Jonas Jonaitis /yra matomas 1976 metais išleistame Walt Disney filme "Gus". Tai yra linksmas filmas apie sportą, kur pagrindiniu "artistu" yra asilas iš Jugoslavijos, vardu "Gus". Filmas malonus pasižiūrėti ir Jonaitis /Unitas/ vaidina radio komentatorių.

Vieną sportininką tame filme vaidina Dick Butkus, labai stambaus sudėjimo artistas.

Lietuvis, filmų aktorius, Jurgis Mikolaitis - George Mikell. Tokia antrašte papuošta "Draugo" žinutė 1960.IV.9 d. Skaitome: jis Vasario 16 proga Londone skaitė angliškai ir lietuviškai rašytojų kūrinius lietuvių suruoštame minėjime. Būdamas 11 metų, su tėvais pasitraukė iš okupuojamos Lietuvos. Dirbdamas Oldenburgo Valstybiniame Dramos Teatre, studijavo vaidybą. 1949 m. su tėvais emigravo į Australiją. Po Australiją važinėjant garsiam anglų Old Vic teatrui, prie jo pritapo ir J. Mikelaitis. 1957 m. atvyko į Londoną ir įsijungė į filmų pasaulį. Vaidino filmuose: Jackpot, Beyond the Curtain, Sea of Sand, Operation Bullshine, Long Distance, Kill Her Gentle, Whirpool, Carve Her Name With Pride, Dangerous Exile, The One That Got Away. Yra vaidinęs televizijos filmuose, talkinęs "Radio Europa".

"NL" Nr. 3 /1027/, 1967. 1.18 d. paskelbė ilgesnį straipsnį apie Jurgį Mikelaitį - George Mikell, su jo nuotrauka. Jo tėvai ir du broliai gyvena Melbourne ir dar vienas brolis Čikagoje.

Melbourno televizija turėjo su juo pusvalandžio pasikalbėjimą, išvardindama jo svarbesnius, jau be mūsų suminėtus, filmus: The Guns of Navarone, The Password is Courage, Mister Submarine, The Great Escape, The Victors, Operation Crossbow, Where The Spies are, Spy who came in from the cold.

Naujausi 1966 metais pagaminti su juo filmai buvo: I Prodoni del Sahara, Sabina, The Double Men. Pagrindines roles vaidina: Highway to Battle, The Primitives, The Gentle Terror, Dateline Diamonds, The Egyptian Doctor. Yra vaidinęs visoje eilėje filmų televizijai. Beirute vaidino Bernard Show dramoje The Millionairess.

Jurgis Mikelaitis gerai kalba lietuviškai, o taip pat ir vokiškai, itališkai, rusiškai, ališku ir angliškai. Jis atrodo labai lietuviškai, šiaurietiško tipo, maždaug 6 pėdų aukščio, šviesių plaukų, mėlynakis. Labai nuoširdus, kalba atsargiai. Aktoriumi norėjo būti nuo mažens.

Laikraštyje skaitome toliau: " Buvo paklaustas, ką galėtų palinkėti jaunosios kartos išeiviams lietuviams? Čia Jurgis susimąstė ir po valandėlės tarė: jei įdedi širdį, turi pasiryžimą, niekada nenusivilsi ir laimėsi. Aš sakysiu iš savo patirties - turėjau daug nepasisekimų, bet niekada nepalūžau. Linkiu lietuviams visada stovėti ant savo kojų, siekti visoj pilnumoj pasireikšti kaip žmogui, pasidaryti sau žmogumi". Užsiminė ir paklausė apie Lietuvą.

"Europos Lietuvis" Nr.7 1974. II.12 d. paskelbė per dvi skiltis straipsnį ir nuotrauką apie George Mikell ir Julie Andrews filmą "The Tamarind Seed". Savaitraštis rašo, kad Jurgis Mikelaitis gimė Batakiuose, Tauragės apskr., Lietuvoje. Yra vaidinęs su tokiais garsiais artistais kaip Steve McQueen, Yul Brynner, Alain Delon, Burt Lancester, Paul Shofield, Anthony Quayle, Julie Andrews, Omar Sharif ir kt.

Sir John Gielgud brolis dalyvavo 1831 metų sukilime prieš rusus. "Sandara" Nr. 27, 1961. VII. 3 d. rašo, kad Sir John Guelgud kilęs iš lietuvių ir kad jam vaidinant Shakespearo veikale "Hamlet", viename teatro žurnale buvo paskelbta trumpa Gielgudo biografija. Joje pasakyta, kad Gielgudas, tai sena lietuvių šeima. Lietuvių kariuomenės generolas Antanas Gielgudas laike 1831 metų sukilimo prieš rusus tapo nušautas, o jo brolis Jonas /1796-1877/ po sukilimo apsigyveno Anglijoje. Pastarojo sūnus Adomas pradžioje buvo mokytojas, o paskiau dirbo karo ministerijoje. Pagarsėjęs visame pasaulyje Sir John Gielgud, gimęs 1904 metais, yra anojo Adomo Gielgudo anūkas.

Kas žino apie Uną Baye? Rašinėlyje - Kitais žodžiais - tūlas Ipolitas kartą "Naujienose" rašė: "Kaune ėjęs žurnalas Židinys /Nr. 12, 1930/ pasakojo, kad prieš porą metų Paryžiaus teatrų gyvenime sužibo naujas Miss Una Baye vardas. Žurnalas La Rampe birž. nr. pasipuošė dideliu spalvotu artistės gražuolės paveikslu su parašu: Miss Una Baye triumfuoja teatre Femina amerikietiškoje komedijoje By Candle Light. Čia ji vaidina vyriausią rolę. Una Baye yra lietuvaitė - dauguliui kaunietių gerai pažįstama U. Graičiūnienė-Babickaitė" /buvusi "Naujienų" raštinės darbininkė - "N" "N" red./

Kur ji yra šiandien? /Lietuvoje. Pernai atsiuntė "prezentą" redaktoriui - "N" Red./.

Gal kas turi jos nuotraukų ir galėtų parašyti apie jos buvusią filminę veiklą.

Tai buvo seniau. Neužrašius, nepaskelbus knygose yra labai sunku susigaudyti. Pagalvoju, įdomius kelionių atsiminimus rašo Vladas Raščiauskas, apkeliavęs visą pasaulį. Kodėl neišleidžia jis savo kelionių knygų ir filmo? Pasikvietus filmavimo specialistus, jie viską sudėstytų taip, kad būtų malonu pasižiūrėti. Taip nesutvarkius, viskas išsibarstys nesugaudomai. Bus žala lietuvių tautai. Per ilgas laukimas ir baiminimasis įdėti pinigų į knygos ar knygų išleidimą, gali viską nesugrąžinamai sunaikinti.

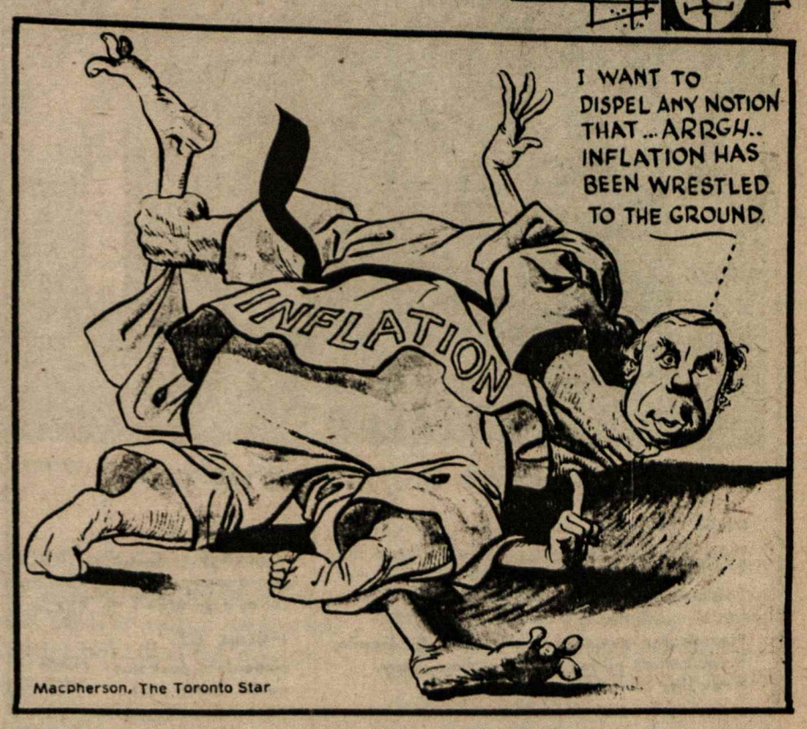

Šis tas apie kojines

Jonas Buteika

Prieš penkius tūkstančius metų antkojų nešiota kažkas panašaus į šiandienines kojines ir jokia žmogaus kūno dalis nepergyveno taip radikalių pakeitimų, kaip kojinė, vadinama lotynų kalboje "calcis".

Jei tikėti kojinių mokytiesiems - kojinių lopšys yra Egiptas. Archeologai tenai atrado kojinę, kurios, kaip buvo manyta, atsiradimas galėjo būti prieš 3000 metų prieš mūsų erą. Taigi, bendrai imant, jau apie 5000 metų kai žmonių giminė rūpinasi kojų apavu ir naudojasi kojinėmis.

Ne tik egiptiečiai, bet ir persai ir Krėtos gyventojai 500 metais prieš mūsų erą savo kojas dengė kojinėmis. Iš garsaus Tacito sužinom, jog germanai, kad apsaugojus kojas nuo kenksmingų gyvačių, kitų šliužų ar laukinių žvėrių ir vabzdžių įkandimo, savo kojas iki kelių apsupdavo kailių arba odos juostomis. Tuo būdu lokiena gali būti laikoma šiandieninių nailonų pirmtakė.

Kas, jei ne moteris, yra visokio apsirengimo srityje naujovių išradingiausia išradėja. Nieko tad nėra stebėtino, kad minėtos vokiškos odinės juostelės netrukus pasirodėjo ant Romos matronų kojų. Romėnai nenorėjo apsileisti ir taipgi pradėjo bintuoti sau kojas odinėm juostelėm. Raišpėdės /Panty Hose/, tai būtinas patobulinimas šiandieninių mini-sijonėlių, populiarūs buvo Romoje jau ankstyvajame vidurmažiuje. Vadinta juos labai poetiškai - kojiniai baltiniai. Daugelis ano meto trubadūrų, aprengtų tokiais "raistopais", labiau skaičiavo /tikėjosi/ veiklą efektyviai vaizduojama blauzdų apvalia forma, negu savo balso grožiu.

Renesanso epochoje, pasiturį /turtingieji/ nešiojo šilkines kojines, kurias palaikydavo aukso kojaraiščiais, juostelėmis, papuoštomis brangakmeniais. Tai buvo vienas ano meto vyriškos mados kanonas. Savaime aišku, moterys neatsilikdavo. Anglų karalienė Elžbieta I-ji kadaise gavo dovaną rūmiškės damos, lady Montague, pirmąją porą kojinių. Dovana karalienei taip patiko, kad dovanojusią gausiai atlygino rūmiškom privilegijom.

Romantiškoji pradžia buvo pirmosios kojinėm megzti mašinos išradimo priežastis. Panašu, kad išradėjui pagalbon atėjo pats meilės dievaitis Amor's. XVII amžiaus pradžioje vienas Cambridge jaunuolis įsimylėjo beturtę metgaltę, virbalais megzusią kojines pardavimui. Jaunikaitis ilgai galvojo, kaip savo būsimai žmonai finansiniai padėti, kol ... išgalvojo pirmąją megzimo mašiną. Jis vadinosi William Lee.

Vėlesniais laikais pradėta nešioti /avėti/ spalvotas kojines, panašias į šiandienines. Prancūzijoje atsirado "bas de laine" arba vilnonės kojinės ir taip praktiškos nešioti, kad pavadintos "taupumo kojinėmis". Iš čia ir kilo kalba apie pinigų kojinėje laikymą. Kojų dangos istorija nebūtų pilna, jeigu nepaminėtume garsiųjų asmenų, turėjusių kokių nors "kojinių hobby."

Garsus prancūzų filosofas Wolteris, būdamas Poodame Fridricho Didžiojo rūmuose /dvare/, laisvalaikiu... virbalais megzė kojines. Taipgi garsioji Lady Hamilton, buvo žinoma, kaip didelliais kiekiais kojinių supirkinėtoja... kreditan. Daugybė jos nesumokėtų sąskaitų šiandieną yra rodoma sename šilko fabrike San Lencio prie Caserty.

Paulina Borghese, Napoleono I-jo sesuo, romiečių poniių pūkai puolama už tai, kad neva ji nuoga pozuodavo skulptoriui Canovai, atsikirsdavo: "Ką jūs čia, kaip tai nuoga? Juk buvau kojines apsimovusi"...

Dvidešimtais metais Marlene Dietrich garsiajame filme "Mėlynasis Angelas" rodėsi tik su kojinėmis...

Šiandieninė mada favorizuoja tiktai daiilias kojas. Svarbu yra taipgi ir tas, kaip jos yra parėdytos, t.y. kokiomis kojinėmis papuoštos. Plonutėliai nailonai, sidabrinės vakarinės žvilgančios kojinės, įvairiomis žvaigždutėmis austos arba kitokiais raštais austos ir mūsų dienomis besąlyginiai yra būtina papuošti kojas, nes moters koja, kaip visada, taip ir dabar tebėra vyrų dėmesio centre.

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

veikia kiekvieną penktadienio vakarą nuo 10 iki 11 val. val. iš WOPA stoties 1490 AM banga.

Įvairiais pranešimų reikalais skambinkite Kazei Brazdžionytei Tel. 778-5374.
2646 West 71-st St., Chicago, Illinois 60629

Kazė Brazdžionytė
Programos vedėja

A A

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS; BET JEIGU GERI IR MATAI, KAD GĖRIMAS IMA NAIKINTI TAVE PATĮ, TAVO IR TAVO ARTIMŲJŲ GYVENIMĄ IR NORI NUSTOTI GERTI – ATEIK PAS MUS. MES GALIME TAU PADĖTI.

LIETUVIŲ (ALCOHOLICS ANONYMOUS) A.A. GRUPĖ
(Lithuanian A.A. Group)

susirenka kiekvieną trečiadienį, NL redakcijos patalpose (7722 George Street, La Salle, Que.) 8 v.v. Susirinkime kalbama lietuviškai. Jie atviri visiems, ieškantiems pagelbos. Atėjęs pas mus – nebebūsi vienas. Jei nori daugiau informacijų skambink: Leonui G. 366-2548 (namų) arba 489-5391 (darbo tel.), Juozui S. 365-0691, Henrikui N. 277-7868.

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11,30 iki 12 val. nakties
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

PRENUMERATA $ 10.00 metams ir $6.00 pusei metų.

KELEIVIS

PUBLISHING COMPANY
TEL. 268-3071
PUBLISHERS OF THE LITHUANIAN WEEKLY SINCE 1905
636 EAST BROADWAY • SOUTH BOSTON, MASS. 02127

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų įgaliotiniais.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — $30.00, pusei metų — $16.00, trims mėn. — $8.50, vienam mėn. $3.00. Kitose JAV vietose metams — $26.00, pusei metų — $14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — $31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

☐ Siunčiu ..... dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS .....

ADRESAS .....

hamilton

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

"TALKA"

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $7.000.000.

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)	6%
santaupas	8½%
term. depozitus 1 m.	9½%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas	12%
nekiln. turto pask.	11%

BENDROS KŪČIOS

Gruodžio 24 d. Jaunimo Centre, 48 Dundurn St. N., rengiamos bendros Kūčios. Kviečiame visus!

Šeimininkėms svarbu žinoti apytikrį dalyvių skaičių, tad registruokitės nedelsdami. Skambinti A. Petraitienei tel.: 544-0113. Pradžia 8 val. vakaro, kaina - $4 asmeniui. Šauliai

● Prieškalėdinį Laimės Ratą ruošia Žūklautojų ir Medžiotojų klubas "Gledraitis" gruodžio 11 d., šeštadienį, lietuvių parapijos salėje. Pradžia - 7 v.v. Įvairūs laimėjimai. Kavutė ir kit. gėrimai. Valdyba

Šeimos šventė

Antanas ir Birutė Šilgaliai atšventė savo 25 metų vedybinę sukaktį. Siurprizinį pagerbimą ir vaišes surengė L. Ulbinas su žmonele savo namuose lapkričio 6 dieną, sukvietę per pusšimtį jų draugų bei pažįstamų. Juodu buvo pasveikinti žodžiu paties L. Ulbino, sugiedota ilgiausių metų ir įteikta jiems dovanų.

A ir B. Šilgaliai turi dvi dukras, kurių viena jau yra baigusi med. seserų mokyklą ir dabartiniu metu dirba Vankuverio ligoninėje ir kuri buvo specialiai čia atvažiavusi pasveikinti savo tėvelių. Antroji dukra ruošiasi kitai profesijai Hamiltone.

Ona Stonkienė

Ona Stonkienė 64 metų amžiaus mirė lapkričio 7 dieną miesto ligoninėje, palikusi liūdintį vyrą Juozą, motiną Veroniką ir brolį Antaną Kesiuną Hamiltone. Palaidota per vietos lietuvių AV parapijos bažnyčią lapkričio 11 dieną, šv. Jono vardo liet. kapinėse Mississaugoje, arti Toronto.

Mirusiajai tebūna lengva Kanados žemė, o artimiesiems bei giminėms gili užuojauta. Zp.

KLB-nės HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA
gruodžio 31 d. JAUNIMO CENTRE, 48 Dundurn St. N.
rengia tradicinį

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ

ŠILTA IR ŠALTA VAKARIENĖ.
STAIGMENOS.
GROS J. VAIČIAUS ORKESTRAS

Įėjimas suaugusiems 17,50 dol. Studentams ir pensininkams – 14 dol.

Pradžia 8 val. vakaro. Valdyba

po chicagos dangum

Žodis Vėlinių Proga

Lietuvos Aidų programoje A. Regis tarė žodį Vėlinių proga:

Tas užburtas trisklemenis žmogaus buities ratas: užgimimas, gyvenimas ir mirtis, sukasi savo ašyje amžinai. Šis ratas neboja žmogaus kilmės, jo rasės, tautybės, turtų ištekliaus, asmeninio išsilavinimo ar užimamojo gyvenime posto. Nuo užgimimo iki mirties jis kiekvienam atmatuoja laiko dalį /porciją/, o jai pasibaigus, mirtimi sunaikina žmogaus fizinę struktūrą. O po to ir vėl tąsa: užgimimas, gyvenimas ir mirtis.

Mes taip pat esame šio užburto rato dalyviai ir mūsų laiko sekundės tiksi viena po kitos artyn mirties ir artyn jungties su pirma mūsų iškeliavusiais.

Bet žmogus mirtimi nesibaigia - lieka pėdsakai jo nueitame gyvenimo kelyje ir jie nedingsta praeityje, bet atsispindi ateities kartoms šeimoje ir tautoje.

Ir mes, apleidę šį gyvenimą, paliksime jame pėdsakus, bylojančius mūsų nueitąjį kelią ir atliktus darbus savo šeimai, savo tautai ir savo artimui. Jie žėrės tik tokia šviesa, kokią mes įžiebsime dabar.

Mirę kariai:

Paskutinių mėnesių laikotarpyje mirė - Feliksas Tamošaitis, kūrėjas - savanoris, 70 m., Melburne, Australijoj; plk. Mykolas Kalmantas, 71 m., apie 10 m. išbuvo Šaulių S-gos vadovu. Kanadoje mirė kar. savanoris-kūrėjas Pranas Dumčius 78 m. amžiaus. New Yorke - kapt. Vaclovas Daugvila, 75 m. Jonas Pauliukonis, 69 m., tarnavęs 8591 LS lietuvių k.; Povilas Sobieskis, paskutinės laisvos Lietuvos Karo Mokyklos laidos karininkas, staiga mirė. Cleveland'e - Klaipėdos sukilimo dalyvis, aktorius ir režisorius, 73 m.; inž. Stasys Babronis, 75 m., dirbęs kariuomenės dirbtuvėse Lietuvoje.

Žuvo jaunas lietuvis lakūnas Stasys Lipčius Floridoje.

Lietuviai kariai plačiame pasaulyje

Okupuotos Lietuvos jaunuoliai pašaukti į sovietinę kariuomenę, tampa išblaškyti po visas Rusijos vietas. Labai mažai būna paskirtų pačioje Lietuvoje. Kai kurie yra atsidūrę šiaurinėje Murmansko srityje, Kazachstane ir kom. Kinijos pasienyje.

Ltn. Geraldas Dapkus iš Chicagos sėkmingai baigė aviacijos mokyklą ir dabar atlieka Vance, Okl. bazėje įvairius bandymus ore.

Laimutė Laukaitytė yra Australijos laivyno karininkė leitenanto laipsnyje. Jos brolis Kęstutis, kuris irgi tarnauja laivyne, yra seržantas.

B. Brazdžionis

toronto

popietė savuose namuose

A. LUKOŠIUS

MŪSŲ PENSININKAI

Pilkos, nuobodžios ir, reikia pasakyti, gan liūdnokos tos vėlyvosios rudenio dienos. Beveik jau nė šešėlio nebelikę buvusios ir žaliavusios vasaros ženklų.

Tai vienur, tai kitur stalai pasikelia vėjo sūkurial, staugdami šėlsta, blaškosi po gatves, tarytum iš paties pragaro ištrūkusios visų nelabųjų vėlės dar pastaustį čia norėdamos...

Vėjo gainiojami, valduoklliškus garsus keldami, į visas puses laksto daužosi dar ne taip senai vien tik gražiai šlamėję ir žaliavę, medžių lapai.

Lenktyniaudamas su tais vėjo sūkuriais, nė nepajuntu, kaip atsirandu kitoje gatvės pusėje, kaip tik ties Lietuvių Namų sienkščiu. Nieko nedelsęs, braunuosi vidun, užuovėjon. O čia štai, koridoriuje, ir pažįstamų pulkelis.

-Tai ką gi jūs čia dabar kombinuojate, ko taip stovi - niuojate? - Užkalbinu visus bendrai.

-Na, bet pats kur slapminėji? Ir dar toklame ore. Ar nebijai, kad vėjas gali ant žemės partrenkti? Turbūt, ir pačiam einant, jau reikia sienų prisilaikyti? Jau irgi ne iš tų jaunųjų beesi, ir eidamas iš namų, pirma geral pagalvok. Ko gero dar, griūdamas, ir kitą, visai nekaltą, gali pargriauti.

- Žiūrėk tu man, visi jau jie pensininkai, o dar toklame gerame ūpe, -pamaniau sau.

- Na, jeigu pats jau toks drąsus ir nieko nesibijai, eime aukštyn. Turime tau šį tą parodyti, - sukomanduoja vienas iš jų.

Visi pasijudiname laiptų link. Vieni tylėdami, kiti šiek tiek stenėdami, atsirandame trečiame aukšte, gana jaukioje, neblogai išdekoruotoje ir nemažoje seklyčioje.

Tai čia jų klubo būstinė, gana puošni ir tuo išsiskiriantį iš kitų šio pastato patalpų.

Va, ir Vytautas Didysis savo žvilgsniu pasitinka kiekvieną įeinantį. Nepertoliausiai ir mūsų tautos žadintojas Basanavičius, Žemaitė ir Vydūnas. Seklyčios centre didelis pulkus Vytis. Dar toliau vieno šio klubo nario pagamintas visai pulkus, įdomus Lietuvos žemėlapis. Kitame kampe stiklinėmis durimis spinta, pilna įvairiausių lietuviškų išdirbinių, taipogi jų pačių darbas. Viena siena menininko Daglo rankomis išdabinta vien lietuviškais gamtovaizdžiais. Lietuviška sodyba, Kryžius, šulinio svirtis, Gedimino Pilis ir Vilniaus bokštų siluetai. Lietuviškas pamarys su Klaipėdos švyturiu, artojas ir net-meškeriotojas.

Užkalbinu laikraštį bevartantį, šio klubo pirmininką, Nepriklausomybės kovų dalyvį, St. Paciūną.

Pasirodo, kad šis klubas apjungia apie 300 asmenų. Arčiau gyvenantys, aišku, ir lankosi čia dažniau, o tolimesni tik kartą ar du į metus tepasirodo.

Renkamasi ketvirtadieniais ir sekmadieniais. Čia pasidalinama įspūdžiais, pabendraujama, pasivaišinama kavute, pyragaičiais.

Metų bėgyje surengiama bent pora bazarų, loterijų, rankdarbių parodėlių, ekskursijų.

Nemaža dalis šios organizacijos narių dar gana veiklūs, gyvai reiškiasi įvairiose lietuviškos veiklos srityse. Kai kurie dar priklauso chorams, įvairiems sambūriams, lanko repeticijas, kitų organizacijų parengimus.

Šių namų automobiliams statyti aikštė, - tai taipogi sėkmingai administruojama kelių šio klubo narių. Kiti irgi turi atsakomingas pareigas šių namų tvarkyme.

Namų valdybos pirmininkas J. Strazdas ir jo žmona, abu priklauso ir šiam rateliui. Žmona atlieka klubo sekretorės pareigas.

Jeigu jau kartą perlipai per 50-tį, tai progai pasitaikius, atlinguok į čia, štai su šita "genge" susipažinti.

Čia tu sutiksi visą būrį dar gana jaunai nusiteikusių ir niekada rimtai nesenstančių "senukų", o be to, nekurgi ir pats jau benubėgsi...

LIETUVIŲ NAMAI

Pereito sekmadienio popietėje dalyvavo tik apie 150 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: B. Keturakis iš Milwaukee, B. Pūkelevičiūtė iš Chicago, V. Petrutis iš Resford, Mich., A. Rugevičius iš Mich., Jonas Urbonas iš Detroito, A. Barkštys ir P. Siniauskas iš Kitchener, K. Žilys, A. Juozapavičius, A. Mingėla, C. Repčienė, K. Mikšys ir A. Petraitienė iš Hamilton, Ont.

Praėjusį šeštadienį įvykęs Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės minėjimas praėjo labai įdomiai. Poeto dr. Henriko Nagio kalba-tema- Poetas ir karys-buvo įspūdinga. Meninę minėjimo dalį gražiai atliko dainos vienetas VOLUNGĖ ir jaunieji Atžalyno šokėjai. Toliau sekė pasilinksminimas. Minėjime dalyvavo virš 300 asmenų. Minėjimą suruošė Vl. Putvio šaulių kuopa. Gražiai jį pravedė St. Jokubaitis.

Gruodžio 5 d., sekmadienį, Karaliaus Mindaugo Menėje dainuos St. Baras, D. Stankaitytė ir A. Vaznelis. Jiems akompanuos A. Vasaitis. Koncerto pakvietimus galima gauti LN, Paramoje, Anapilyje, Prisikėlimo Parapijos kredito kooperatyve /bankelyje/, J. Margio vaistinėje ir, jei liks, prie įėjimo.

Tradicinė Kūčių Vakarienė įvyks gruodžio 24 d. Pradžia 7:30 v.v. Kaip visada, programoje bus advento giesmės, Kūčių kalbos, 12 patiekalų vakarienė ir po vakarienės, Kūčių burtai. Norintieji Kūčių Vakarienėje dalyvauti, prašomi pranešti LN raštinei, nurodant asmenų skaičių tel: 533-9030.

Kaip kasmet, taip ir šįmet LN ruoš Naujų Metų sutikimą. Jei būtų pageidautina, jaunimo vakarienei galimos atskiros patalpos. Jaunimas būtų įleidžiamas tik už vakarienės savikainą. Šokių vieta ir orkestro muzika būtų visiems bendra. Užinteresuoti Naujus Metus sutikti Lietuvių Namuose, prašomi skambinti į LN raštinę tel: 533-9030.

Norima labai praplėsti LN kiosko darbą. Tam reikalui ieškomas kiosko bendrininkas ar bendrininkė, turį laiko ir noro kioską tvarkyti ir jame užsidirbti. Užinteresuoti prašomi kreiptis LN raštinėn pas Aldoną Dargytę-Byszkevicz, arba jai skambinti tel: 533-9030.

Reikalingi lietuviai, registruoti bedarbiai LN automobilių aikštei sutvarkyti ir kai kuriems LN remonto darbams. Užinteresuoti kreiptės į LN raštinę arba tel: 533-9030.

Per 10 mėnesių LN skolos sumažėjo 130,539 doleriais: numokėta- Sklypo mortg. -1,800 dol., Banko skola- 57,500 dol., Paskolos lakšt. -39,238 dol., Paramos skola-10,000 dol.

● Sportoklubo AUŠRA v-ba pasiskirstė pareigomis: K. Sapočkinas-pirm., Ed. Norkus ir J. Simonaitytė-vicepirm., sporto vadovas A. Nakrošius, iždininkė R. Breen/ Birštonaitė/, sekr. E. Miežlaiškis, vyrų krepšinio vadovas Ed. Norkus, merg. krepšinio vadovė R. Sapijonienė, tinklinio vadovas Ar. Gataveckas, parengimų vad. V. Plučaitė, narys R. Leparskas.

● Prof.. Juozo Brazaičio 2 m. mirties sukaktis buvo atžymėta lapkričio 28 d. Parodų salėje.

● Parapijos Biblioteka ir Kioskas veikia kas sekmadienį po mišių.

Bibliotekai vadovauja S. Miniotienė ir talkininkauja P. Jūrėnas.

● Wasaga Beach Savivaldybės kandidatai: Clair Robertson-mayor, D. Patfield, M. Dyer, W. Borthwick-nariai. Kviečiami lietuviai už juos balsuoti, nes jie prisidėjo, kad Springhurst vasarvietė- lietuvių skyrius liktų nepanaikintas, savo vietose.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
9¾% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už 1 m. term. dep.	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų ir namų planą	
8¼% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 13 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Balio Maskeliūno

ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

Tel. 251-4864 arba 251-4025 — Namų tel. 277-0814
2405 Lake Shore Blvd. West, Suite 403, Toronto, Ont. M8V 1C6

V. Bačėnas *All Seasons Travel*, B.D.
2224 DUNDAS STREET W., TORONTO, ONTARIO M6R 1X6
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.
Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS
• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI

į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą
paprastu ir oro paštu

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 482 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario
Telefonas LE 1-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ĄŽUOLAI GAMTOS PAMINKLAI

Buvo laikai, kai visą dabartinės Lietuvos plotą slėgė ledynas. Ilgainiui jis pasitraukė į šiaurę. Jam, besitraukiančiam, ant kulnų lipo augalija ir gyvūnija. Iš medžių Lietuvoje pirmiausia paplito beržai ir pušys. Vėliau įsikūrė ąžuolai ir eglės.

Ąžuolai Lietuvoje pradėjo plisti maždaug prieš 10,000 metų. Užaugus dideliems ąžuolams, daug kur atsirado masyvūs ąžuolynai.

Kai Lietuvos teritorijoje apsigyveno žmonės, jie ąžuolus, stipriausius medžius, ėmė ne tik gerbti, bet ir garbinti. Vėliau, kai atsirado geležiniai įrankiai ir pasikeitė žmonių pažiūros, ąžuolus imta negailestingai kirsti, o kartais ir deginti. Amžiams bėgant, kai kurie Lietuvos ąžuolynai buvo visai iškirsti arba išdeginti, o kiti — labai išretinti arba sudarkyti.

Šiuo metu Lietuvoje, kaip ir kaimyniniuose kraštuose ąžuolai daug kur auga drauge su eglėmis arba su pušimis. Tarp jų vyksta kova dėl būvio. Pagrindinį vaidmenį toje kovoje vaidina šviesos poreikiai. Eglėms mažiau reikia šviesos, negu ąžuolams, o ąžuolams — mažiau, negu pušims. Dėl to kai kuriuose miškuose eglės išstumia ąžuolus, o ąžuolai — pušis.

Kova tarp medžių vyksta ne tik dėl šviesos, bet ir dėl drėgmės, dėl maisto medžiagų bei kitų augimui reikalingų veiksnių. Įsigali toji rūšis, kuriai susidaro geriausios augimo sąlygos.

Dabar grynų ąžuolynų yra vakarų, vidurio ir rytų Lietuvos rajonuose. Garsiausias Lietuvoje yra Stelmužės ąžuolas (Zarasų rajone). Nors jo aukštis tik 20 metrų, bet storiausioje vietoje skersmuo — 4 metrai. Manoma, kad jo amžius apie 1500 metų.

Yra ir daugiau respublikoje ąžuolų, pasižyminčių stambumu, amžiumi arba savita forma. Gamtos apsaugos komitetas kai kuriuos Lietuvos ąžuolus paskelbė gamtos paminklais. Iš viso Lietuvoje yra 128 atskiri ąžuolai gamtos paminklai ir gamtos paminklas — 207 ąžuolų alėja Jurbarko rajono Viešvilės apylinkės Vitkiemių kaime. Trijuose rajonuose — Jonavos, Kapsuko ir Vilkaviškio — nėra nė vieno ąžuolo gamtos paminklo. Daugiausia paskirų ąžuolų gamtos paminklų yra Kelmės rajone — 16, Švenčionių — 11 ir Radviliškio — 7.

Aukščiausias Lietuvos ąžuolas yra Kėdainių rajono Nevėžio apylinkės Šventybarščio kaime. Jo aukštis — 37 metrai.

Kai kurie ąžuolai — gamtos paminklai turi įdomius vardus: Ąžuolų karalienė (Vilniaus rajono Dūkšto girininkijoje), Adomo Mickevičiaus ąžuolas (Trakų rajono Aukštdvario miestelis), Perkūno ąžuolas (Plungės kultūros ir poilsio parkas) ir kt.

25 DARBO METAI

ALB-nės Hartford'o Apylinkė, švęsdama savo veiklos 25 metų sukaktį, rugsėjo m. 23 d. atžymėjo lietuviškosios dainos koncertu. Šios sukakties minėjimas ir koncertas įvyko Lietuvių Klube.

Susirinko gausus skaičius tautiečių, didelė jų dalis jaunimas net iš kaimyninių lietuviškųjų kolonijų. Dr. P. Vileišis iš Waternurio savo žodyje išreiškė labai reikšmingus linkėjimus, ALB-nei ir hardfordiškiams, pats būdamas jų įkūrėjas ir vienas iš jų pradininkų. Užgyręs Hartfordo Ap-kės veiklos būdus, ištęsėjus 25 m.

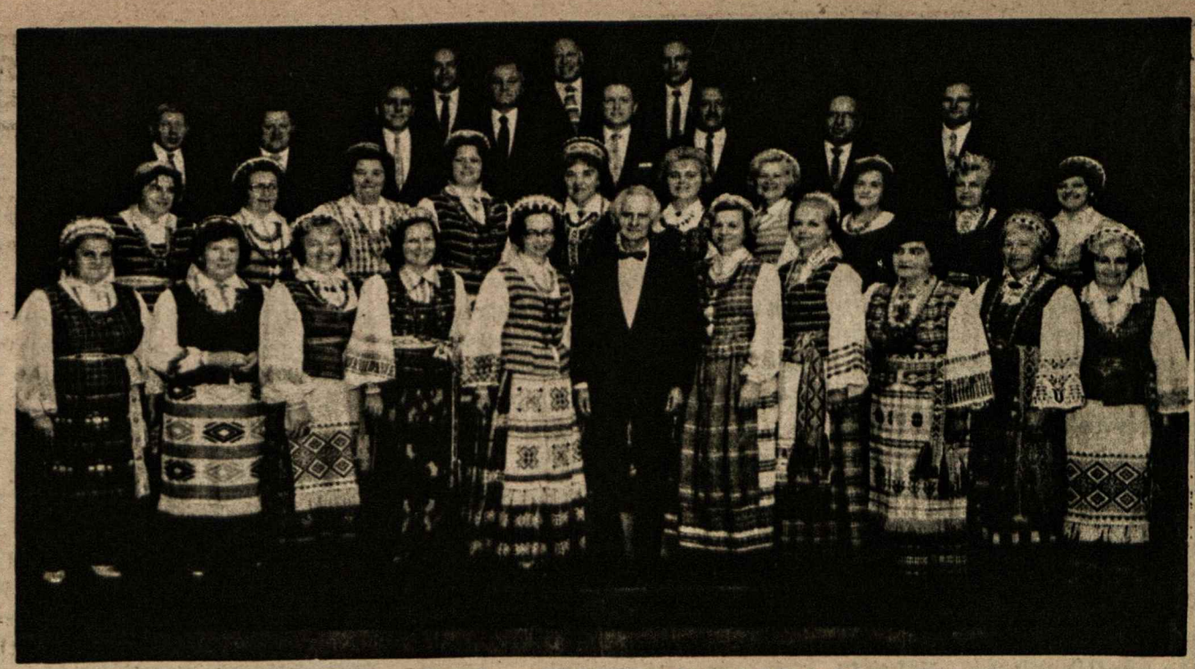

BROCKTON'O ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS CHORAS

Koncertą išpildė Brockton'o Šv. Kazimiero parapijos choras, su solistais Daiva Mongirdaite ir Stasiu Liepa, ir vyrų sekstetu. Ablems vienetams vadovavo kompozitorius muz. Julius Gaidelis. Pajėgus choras buvo pasirinkęs nelengvą repertuarą, ypač Kantata Lietuviškam Žodžiui buvo per stipri net perdidelei ir akustikai neprritaikintai salei.

Vyrų sekstetui ši salė geriau tiko ir visus sužavėjo, plojant publikai be pasigailėjimo.

Šio minėjimo koncerto ir balliaus metu dviejų stalų svečiais rūpinosi dr. R. Kriščiokaitis su žmona savo tėvų 40 m. vedybinės sukakties garbei. prp.

KRONIKA

montrealis

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ rengia Aušros Vartų Parapijos salėje L.K. Mindaugo Šaulių Kuopa ir Aušros Vartų Parapijos Komitetas.

Bus gera vakarienė, bufetas, gera šokių muzika ir įėjimas tik 7,50 dol. asmeniui.

Visi Montrealio lietuviai jau dabar prašomi atkreipti ypatingą dėmesį ir Naujų Metų sutikime gausiai dalyvauti.

ŽIEMAI ATĖJUS

Kas met vis daugiau montrealiečių išvyksta žiemos mėnesiams į Floridą ar kt. Yra besiruošiančių, yra ir sugrįžusių. Leonas Girinis-Norvaiša su Albertu Norkeliūnu" neapskaičiavo" gerai žiemos pradžios ir, išbuvę po kelias savaites, sugrįžo, žiemai čia tik prasidėjus.

Šiuo laiku išvykęs Aleksas Augaitis su žmona ir daugelis ruošiasi kelionei.

• Kas norėtų nuotraukų iš Kanados Lietuvių Dienų Montrealyje, dar gali jų gauti Tony's Photo Studijoj, pas Laurynaitį/žiūr. skelb. 7 psl./.

DĖMESIO LIETUVIAMS

Žiemos metu nevažinėk senamašina. Daug negalvojęs sustok Montreal West Automobile pardavimo įstaigoje, 11 Westminster South. Šioje kompanijoje dirba pardavimo vedėjo pareigose/Sales Manager/ Leonas Gureckas. Jis kaip vyr. įvertintojas vartotų mašinų, geromis sąlygomis tau naują parduos.

/žiūrėk skelbimą 8 psl./.

• Montrealio Lietuvių Studentų Sąjunga mielai kviečia visus studentus dalyvauti IV žiemos stovykloje, kuri įvyks L'Auberge de la Perdriere viešbutyje, St. Donat, Quebec.

Stovykla prasidės gruodžio 27 d. ir baigsis sausio 1 d., 1977. Slidinėtojams bus gera proga išbandyti Quebec'o garsius kalnus. Jei kas nemoka slidinėti, tai bus duodamos pamokos. Kas vakarą bus šokiai. Be to, įvyks slidinėjimo konkursas, "broomball" turnyrai, alaus gėrimo rungtynės, Naujų Metų sutikimas su iškilminga vakariene ir baliumi, ir vynosūrio susipažinimo vakaras. Stovyklos kaina- $82., įskaitant visas vakarienes, visas nakvynes, discoteque kas vakarą, vyno- sūrio susipažinimo vakarą ir slidinėjimo pamokas.

Dėl platesnės informacijos prašome skambinti Reginai Kudžmaitei 256-4318 arba Gintarui Naglui 277-7868.

ĮDĖJOS

• JUMS BUS ĮDOMIOS IR NAUDINGOS !

• Gyvybės apdrauda — pinigai grąžinami
• Pajamų apsaugojimas
• Morgičių mokėjimas
• Santaupos pensininkams
• Vaikų išmokslinimas
• Verslo pelno išlaikymas

Leiskite paaiškinti, kaip pasinaudoti.
Vytas Ptašinskas, B.A.
Tel. 695-7210, Res. 366-9916.
SunLife OF CANADA

Tony's Photo Studio
2680 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI · VEDYBOS · KRIKSTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS.
TEL. 525-8971.
T. Lautsnaitis

FINA
TEL.: 694-1037
(MIKE RUTKAUSKAS)
PLAZA FINA
MECANIQUE GENERALE – SERVICE DE FREINS
MISE-AU-POINT – REMORQUAGE
GENERAL MECHANIC – BRAKE SERVICE
TUNE-UP – TOWING
215 BOUL. HYMUS POINTE-CLAIRE

Highland Auto Body
611 Lafleur Ave., La Salle. – Tel. 366-7281
• ATLIEKAME AUTOMOBILIŲ IŠORĖS (Body) TAISYMO IR DAŽYMO, BEI KITUS MECHANINIUS DARBUS.
(Lietuviams duodame specialią nuolaidą)
• APTARNAUJAME GAZOLINO IR ALYVOS PRODUKTAIS.
Savininkai V. Susinskas & Son tel. 389-0571.

GUY RICHARD
ROOFER — COUVREUR
7725 George LaSalle
Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas jums gali būti stogdengys Guy Richard, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbo atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Šaukite kai namo stogas blogas ar kai statote naujus –
364-1470

Pharmacie BRONX PARK Pharmacy
LEO RATNER, B.P.H. L. PH.
NIEKO NEKAINUOJANTIS IR GREITAS PRISTATYMAS
VEIKIANTI PAŠTO ĮSTAIGA
7576 CENTRALE – LASALLE – 365-0770

LAIDOJIMO ĮSTAIGA
FUNERAL HOME
J. F. Wilson & Sons Inc.
123 MAPLE BLVD. CHATEAUGUAY TEL. 691-4760
5784 VERDUN AVE VERDUN, QUEBEC TEL. 767-9956
MODERNIOS KOPLYČIOS

W. LAPENAT
GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
89 Orchard Street, La Salle, P.Q.
Įvairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis.
– tel. 366-6237/3896

JUOZAS GRAŽYS
Kailių siuvėjas
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remodeliuoju
• Vasaros laikė saugojimas (Storage)
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Jetté & Frère Ltée
Viskas moderniems namams !
Visi kiti vandentiekio ir sildymo taisymai ir nauji įrengimai. Gaziniu priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame – Hydro - Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.
Plumbing & Heating kontraktorius.
140 - 2e AVENUE LASALLE,
366-0330

DIDELĖ NUOLAIDA KAINŲ (iki 60%) SIUNTINIAMS Į
LIETUVA
KAUMAITIS JUOZAS KAUNAS
• Medžiaga suknelems - Crimlene, kostiumams ir švarkams - šimtaprocentinė rūšis – puse kainos
• Angliška medžiaga 100% vilnonė. Vilnonė arba polyesterio – nuolaida iki 60%.
• Skarelės vilnones arba šilkines ir naujausiais piešiniais.
• Megztukai, golfai ir puloveriniai – didžiausius pasirinkimas specialiomis kainomis.
• Moteriški paltai - Borgana (art. fur) įvairaus dydžio tik $49.00.
• Vyriški megzti marškiniai (kanadiški) – puse kainos. Taipgi, daugybė kitų daiktų reikalingų Lietuvoje.
A.B.C. PARCEL SERVICE 3891 St. Lawrence Blvd., Montreal, P.Q. H2W 1X9. Tel. 844-9098.

M. PHILIPPE IZZI
Prop.
Skubiai išvalome, paimame, pristatome
SKAMBINKITE – 365-7146
NETTOYEURS CLEANERS
7661-A CENTRALE
coin/ corner 5e ave 365-7146
495-90e AVE
coin / corner Bayne 365-1143
Dino's

366-7818
PARDAVIMAS:
Chrysler • Monaco • Charger • Dodge • Dart Sport • Swinger • Special • Sedan • Trucks
7635 Boul. Lasalle, La Salle, P.Q.

LAURENT DAIGNEAULT
Dodge CHRYSLER
LASALLE AUTOMOBILE INC
Mechanizuotas ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės (Body) taisymas ir dažymas naujame garaže ir moderniomis priemonėmis. Kreipkitės – De LaVerendrye, prie Lapierreir vandens kanalo. Tel. 365-3364.

NL REIKALAI

GERIAUSIAS LAIKAS

Ypač baigiantis metams, prašome atkreipti dėmesį į neapsimokėtas laikraščio prenumeratas. Yra normalu ir gera proga dabar už 1976 metus atsiskaityti. Dar daugelis yra atsilikę su atsilyginimu ir už ilgesnį laiką. Prieššventinis laikotarpis netik laikraščio prenumeratoriui- skaitytojui yra tinkamiausias laikas prisiminti apie prenumeratas, bet ir laikraščio leidėjams pagalvoti, ar verta ilgiau siuntinėti kai kuriems prenumerata užsilikusiems. Nekartą šioje vietoje esame rašę ir pageidavę pranešti kurie nepasiryžę toliau prenumeruoti laikraštį.

Nepranešusius, administracija supranta, kaip norinčius laikraštį skaityti, bet tik delsiančius prenumeratą apsimokėti. Juk netikime, kad būtų tokių, kurie galvotų, kad laikraštį gauna veltui arba, kad jis siuntinėjamas prieš jų pačių norą.

Baigiantis metams, leidėjams yra laikas panagrinėti sekančių metų laikraščio biudžetą. Nėra normalu, kad leidimo kainoms kylant, galėtų būti neatsilyginusių prenumeratorių.

Nuoširdžiai prašome, žengiant į naujuosius metus, neliktl skolingais.

Taipgi, kviečiame užsisakyti laikraštį naujai. Naujai užsisakantiems laikraštis siuntinėjamas už pusę prenumeratos kainos pirmuosius metus.

Paštui nepajėgiant laiku pristatyti laikraščius, pamėginsime pasinaudoti tarpmiestinių autobusų į Torontą patarnavimu. Tokiu būdu, tam tikras skaičius laikraščio egzempliorių bus kas savaitė Lietuvių Namuose ir juos ten bus galima įsigyti.

NL.

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" naujam skaitytojui tik už $5.00 metams!

Prašome iškirpti ir prisiųsti su virš nurodytu prenumeratos mokesčiu.

(Pavardė ir vardas)

(Tikslus adresas)

LITAS

RMACIJA

Porinkiminis santaupų išėmimas iš Lito jau sustojo.

Per tas dvi savaites buvo išimta apie 1/2 mil. dolerių, arba 7% nuo visų Lite sudėtų sumų. Litas išmokėjo nariams santaupas iš bet kurių sąskaitų, įskaitant ir terminuotus indėlius prieš laiką.

Nežiūrint šitų išmokėjimų, Litas ilgi šiol nesumažino čekių kredito paskolų ir nepareikalavo nė iš vieno nario sumokėti paskolas "pagal pareikalavimą" /on demand/.

Daugumas narių blaiviai įvertino politinę Quebec'o provincijos padėtį ir nė nebandė savo santaupų iš Lito išimti.

Nors Lyga Litui ir yra užtikrinusi neribotą kreditą tolimesnių išėmimų atveju, bet būtų geriau, kad tais kreditais daugiau nereikėtų naudotis. Mat, mūsų gaunamų palūkanų už paskolas vidurkis yra mažesnis už Lygos imamas palūkanas už mums duodamą kreditą.

Atrodo, kad dauguma Quebec'o gyventojų jau įsitikino, kad atsiskyrimo klausimas dar ilgai bus svarstomas ir kad naujoji prov. vyriausybė nežada skubintis. Į dabartinį Quebec'o Ministerių Kabinetą įeina daugiau profesorių, ekonomistų, advokatų ir kitų augštojo mokslo žmonių, kaip bet kada, ir todėl sunku prileisti, kad provincijos problemos būtų sprendžiamos revoliucinių keliu.

Pr.Rudinskas

MOKYKLOS EGLUTĖ

Montrealio Lietuvių Šeštadieninė Mokykla ruošiasi ir tradicinei Kalėdų Eglutei.

Monika Jonynienė, Mokyklos Vedėja ir mok. Julija Adamonienė paruošė Kalėdų vaizdelį. Scenai pritaikė ir repeticijas praveda choreografė Birutė Vaitkūnaitė-Naglienė.

• Sol. Gina Čapkauskienė, minint Lietuvių Bažnyčios Provincijos 50-ies metų įkūrimo sukaktį, dainuos Bostone, gruodžio 5 d.

Tautinių šokių šokejai Kanados Lietuvių Dienos koncerte.
Nuotrauka Tony's Photo Studio.

MONTREALIO LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA MIELAI KVIEČIA VISUS STUDENTUS DALYVAUTI XIV TRADICINĖJ

ŽIEMOS STOVYKLOJ,

KURI ĮVYKS TARP gruodžio 27 d. 1976 ir sausio 1 d. 1977, L'AUBERGE DE LA PERDRIÈRE VIEŠBUTYJE, ST. DONAT, QUEBEC.

Stovyklos programa pritaikyta prie slidinėjimo ir įvarių žiemos sportų, bei socialinės programos.

STOVYKLOS KAINA: $82.00. ĮMOKĖJIMAS $40.00, kuris nebus grąžinamas po gruodžio mėn. 10 dienos. DĖL INFORMACIJŲ IR ĮMOKĖJIMŲ KREIPTIS:

Gintaras Nagys — arba — Regina Kudžmaitė
700B Champagneur, Montreal, P.Q. H2V 3P8. Canada. Tel. (514) 277-7868
5045 Bossuet, Montreal, P.Q. H1M 2M3, Canada. Tel. (514) 256-4318.

PAMINKLŲ GAMYBA
– MONUMENTS MANUFACTURER
TODORO & BIGRAS LTD.
6752 Sherbrooke Street East
Montreal, P.Q. H1N 1C9 • Tel. 255-4076

MONTREAL WEST AUTOMOBILE
Pontiac ★ Buick ★ Astre
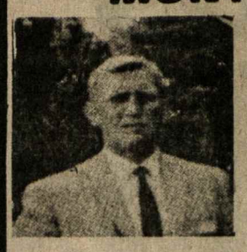
LEO'AS GURECKAS
Sales Manager
(Lietuvis atstovas)
• NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ !
• NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI !
• MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS !
• UŽEIKITE ! ĮSITIKINKITE ! PASINAUDOKITE !
GM
PASIKALBĖKITE SU
Manageriu
LEO GUREKAS
GM
mw montreal west automobile
11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391
(At the end of Sherbrooke Street West)

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

Dr. J Mališka
Dantų gydytojas
1440 rue Ste-Catherine Ouest
Suite 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528

Delmar Ceramic's
(Mike Kutkauskas)
GREEN WARE GLAZES FIRING KILNS
477-G DELMAR AVE.,
POINTE CLAIRE, P.Q. H9R 4A5
TEL. 695-0370

DR. V. GIRIŪNIENĖ
Dantų gydytoja
5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL.
TEL. 255-3536

DR. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų gydytoja
1410 GUY STREET
SUITE 11-12
MONTREAL P.Q.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

JONAS & COTE REALTIES
5159 DE MAISONNEUVE BLVD., WEST, MONTREAL, P.Q. H4A 1Z3
VINCAS PIEČAITIS
VISAKERIOPAS NEKILNOJAMO TURTO PARDAVIMAS
Tel: 482-0772, namų 366-7041

LEFEBVRE & ROBERT INC.
AMEUBLEMENT - FURNITURE
PARDAVIMAS
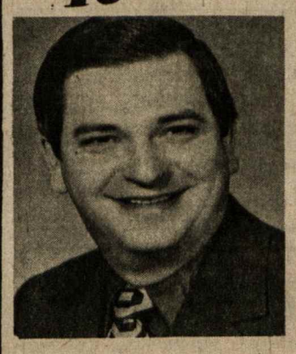
ĮVAIRIŲ BALDŲ PER KRAUTUVĖS 3 AUKŠTUS

• Užeikite ir įsitikinsite, kad įmonėje baldai yra aukštos kokybės ir prieinamomis kainomis.
• Didelis pasirinkimas ir malonus patarnavimas.
7635 CENTRALE 4e AVENUE LASALLE 363-3887
7643 CENTRALE 366-1282 (DECORATION)

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c)
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West,
Suite 215, Montreal 109, Que.
Tel. 931-4024

Royal Trust
Atstovas J. Skučas,
6966 Terasse Sagamo, Montreal, Que. H1S 2G1.
Tel. 354-0360, namų 722-9663.
PATARNAVIMAS NEKILNOJAMO TURTO
PIRKIME – PARDAVIME
(Specialybė – sklypai ir žemė)

PHARMACIENS — PHARMACISTS
M. CUSSON - R. GENDRON
PHARMACIENS
Ouvert 9 a.m. à-to 10 p.m. Open,
Samedi: 9 a.m. à 9:30 p.m.
Dimanche: 10 a.m. à 9:30 p.m.
Livraison gratuite - Free delivery
Skubus ir nekainuojantis pristatymas
7626, rue Central St., Ville LaSalle
366-9742
365-0505

GALVOJATE PIRKTI AR PARDUOTI ?
NAMAI – APARTMENTAI – ŽEMĖ – PASKOLOS
D.N. BALT – BALTRUKONIS
Sylka Realties Inc.
445 Jean Talon West. Suite 305,
Tel: 273-3442, 273-9181, 737-0844.
Montreal, Que.
Foto E.M.L.S. Sistema.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
216 St. Paul W., Montreal, P.Q.
Tel: 288-6316, namų -658-5513

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Suite 627, 3 Place Ville Marie,
Montreal, Quebec H3B 2E3
Tel. (514) 871-1430

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064

Žemiausios kainos!
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal 409
TEL. 727-3120 Namų 376-3781
Agentūra veikia nuo 1945 m.
Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

LITAS
Montrealio Lietuvių Kredito Unija
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A6,
Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamasias s-tas	6.0%	Asmenines	11.0%
Taupomasias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.75%
Termin. ind. 1 metams	9.5%	Čekių kredito	12.0%
Termin. ind. 2 metams	9.75%	Investacines nuo	11.0%
Termin. ind. 3 metams	10.0%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilgesnius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.